

POINT (Promotion of Indigenous and Nature Together)

ပွိုင့် (ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့)

သတင်းစာစောင်

Volume - 7, Issue # 1 (June 2020)

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသစ်တောများနေ့

သက်ရှိလောကနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အတွက် သစ်တောများမှ အထောက်အပံ့ပြုသော အကျိုးကျေးဇူးများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သိရှိနိုင်စေရန်နှင့် သစ်တောထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများကို ကမ္ဘာနှင့်အဝှမ်း အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် ရည်ရွယ်လျက် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ သစ်တောဖိုရမ် (United Nations Forum on Forests - UNFF) သည် ၂၀၁၃ခုနှစ်မှ စတင်၍ နှစ်စဉ် မတ်လ(၂၁) ရက်နေ့ကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သစ်တောများနေ့အဖြစ်သတ်မှတ် ခဲ့ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ပွိုင့်-ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့မှလည်း တောင်သူ လယ်သမားများနှင့် မြေယာအလုပ်သမားသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းမှ အတွင်းရေးမှူးဖြစ်သော ဦးဝင်းရှိန်းမြတ်အား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သစ်တောများနေ့ အကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အမေး/ အဖြေ ကဏ္ဍများကို ယခု လိုဘဲဖော်ပြရပါတယ်။

မာတိကာ

- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သစ်တောများနေ့ အထိမ်းအမှတ်အနေ ဖြင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားတစ်ဦးဖြစ်သူ တောင်သူလယ်သမားများနှင့် မြေယာအလုပ်သမားသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းမှ အတွင်းရေးမှူး ဦးဝင်းရှိန်းမြတ်အား တွေ့ဆုံမေးမြန်းကဏ္ဍ။
- ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနေ့ ဇွန်လ ၅ရက်။
- အရေးပေါ်ရာသီဥတု အခြေအနေ။
- သဲကန္တာရကို ရပ်တန့်လိုက်သူ။
- ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ Covid 19 ဆိုင်ရာ သိကောင်းစရာများ ရုပ်ပြကာတွန်း။
- ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု အသိအမြင်ဖွင့် စက်ဘီးစီး ခရီးစဉ်။
- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မိခင်ဘာသာစကားနေ့။
- CSO Forum Reflection, Assessment and Planning
- ပွိုင့် (ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့)၏ ကဗျာနှင့် ကာတွန်းကဏ္ဍ။
- ပွိုင့် (ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့)၏လှုပ်ရှားမှုများ။
- ပွိုင့် (ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့)မှ ၂၀၂၀ခုနှစ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှုများ။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သစ်တောများနေ့ အထိမ်းအမှတ်အနေဖြင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားတစ်ဦးဖြစ်သူ တောင်သူလယ်သမားများနှင့်မြေယာအလုပ်သမား သမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းမှ အတွင်းရေးမှူး ဦးဝင်းရှိန်းမြတ်အား တွေ့ဆုံမေးမြန်းကဏ္ဍ

မေး။ ဆရာအနေနဲ့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသစ်တောများနေ့ သတ်မှတ်ခြင်းအပေါ်မှာ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတစ်ယောက်အနေနဲ့ ရင်ထဲကစကားကို ပြောပြပေးပါလား ခင်ဗျ။

qus: How would you like to express your feeling and opinions for International Day of Forest as an Indigenous Peoples?

ဖြေ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဌာနေတိုင်းရင်းသားနေ့ သတ်မှတ်ခြင်းအပေါ်မှာ ပြောချင်တာက သစ်တောနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဌာနေတိုင်းရင်းသားနဲ့က ခွဲခြားလို့မရဘူး။ ကျွန်တော်တို့က ဒီသစ်တောအပေါ်မှာ မှီတည်ပြီးတော့ ဒီပေါ်မှာဘဲ ကျွန်တော်တို့က ဘယ်လိုပြောရမလဲဆိုတော့ ခိုကိုးနေရတဲ့ ပုံစံမျိုးဖြစ်တယ်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသစ်တောများနေ့ သတ်မှတ်လိုက်တဲ့ အတွက် ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ အခွင့်အရေးတို့က ပိုပြီးတော့ရလာမယ်ပေါ့။ ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့က ဒီသစ်တောတွေကို ဘယ်လိုတွေ ထိန်းသိမ်းနေလဲ ဘယ်လိုတွေ စီမံအုပ်ချုပ်နေသလဲ၊ ဘယ်လိုပုံစံမျိုးနဲ့ ကျွန်တော်တို့ အရင်းအမြစ်တွေကို ခွဲဝေရယူ ကျင့်သုံးနေလဲဆိုတဲ့ ကိုယ့်ရဲ့ အုပ်ချုပ်မှုပိုင်း စနစ်တွေပေါ့။ အဲ့တာတွေကို ဒီလိုပွဲမျိုးတွေကျင်းပပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ပိုပြီးတော့ ဖော်ပြနိုင်မယ်။ ကိုယ့်ရဲ့ အခွင့်အရေးတွေဘဲပြောပြော၊ ကိုယ့်ရဲ့ပိုင်ဆိုင်မှု စီမံခန့်ခွဲမှုတွေကို ပိုပြီးတော့ကျွန်တော်တို့ကမ္ဘာလုံးသိအောင်သော်လည်းကောင်း၊ ကိုယ့်အစိုးရတွေ သိအောင်သော်လည်းကောင်း အဲ့လိုပွဲမျိုးတွေ ကျင်းပခြင်းအားဖြင့် ပိုပြီးဖော်ပြနိုင်မယ်လို့ ကျွန်တော်ပြောချင်ပါတယ်။

Ans: Forest and Indigenous Peoples could not be separable. Indigenous Peoples are totally dependent on Forest Resources and their livelihood also totally relying on it. Indigenous Peoples would have more efficient Rights based chances and opportunities through celebrating International Forest Day. Indigenous Peoples would be able to effectively state sustainable natural resource

sharing practices and governance system especially forest resource management to carry out more approachable advocacy to the Government.

မေး။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေအနေနဲ့ သစ်တောတွေကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တဲ့အခါမှာ ဘယ်လိုအခက်အခဲ စိန်ခေါ်မှုတွေကို တွေ့နေရလဲဆိုတာ ဖြေပေးပါဦးခင်ဗျ။

qus: What kind of challenges and difficulties for Indigenous Peoples in Safeguarding the forest area?

ဖြေ။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေက ကိုယ့်သစ်တောကို ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် စီမံအုပ်ချုပ်ခဲ့တာက နှစ်ပေါင်းကြာခဲ့ပြီ၊ ဒီသစ်တောတွေကို ကျွန်တော်တို့ စနစ်တကျ အုပ်ချုပ်ခဲ့တယ်။ ရေမြေတောတောင်သဘာဝတွေကို ကျွန်တော်တို့က စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ဘက်မှာက သစ်တောဥပဒေအရ သစ်တောဥပဒေတွေ ပြဋ္ဌာန်းလာတယ်။ ကြိုးပိုင်းတောတွေသတ်မှတ်လာတယ်။ ကြိုးပြင်သစ်တောတွေ သတ်မှတ်လာတဲ့ ကိစ္စရပ်တွေရှိမယ်။ ပြီးတော့ နိုင်ငံတကာနဲ့ ကတိကဝတ်တွေနဲ့ လုပ်တဲ့ ဘေးမဲ့တောသတ်မှတ်တဲ့ ကိစ္စရပ်တွေ၊ နောက်ပြီးကျတော့ အမျိုးသားဥယျာဉ်တွေ သတ်မှတ်တဲ့ ကိစ္စရပ်တွေ ဖြစ်လာတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေနေတဲ့ ကျေးရွာတွေက အများကြီးပါလာတာကို တွေ့ရတယ်။ တချို့ဆိုရင် ကျေးရွာတွေက ပြည်ထဲရေးမှာ အမည်မပေါက်တဲ့ ကျေးရွာတွေလည်းရှိနေတယ်။ အဲ့ဒီအပေါ်မှာ သစ်တောတွေ လာသတ်မှတ်တဲ့အတွက်ကြောင့်မို့လို့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လူမှုစီးပွားဘဝတွေကို လာပြီးတော့ ထိခိုက်လာတယ်။ ရိုက်ခတ်လာတယ်ပေါ့။ ပြီးတော့ အစိုးရဌာနေဆိုင်ရာတွေနဲ့ ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေနဲ့ ပဋိပက္ခပုံစံမျိုးတွေ ဖြစ်စေတာပေါ့။ နောက်ပြီးတော့ ကိုယ့်နေရာမှာ ဒီလိုပွဲမျိုးတွေလာလုပ်မဲ့အခါမှာ လွတ်လပ်သော ကြိုတင်အသိပေး တိုင်ပင်မှုနှင့် လူထုသဘောထားရယူခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တွေကို စနစ်တကျ

မလုပ်ဘူး၊ ဥပဒေကကျတော့ ရှိနေပေမဲ့ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတွေကို ဌာနဆိုင်ရာတွေက စနစ်တကျမလုပ်တဲ့အခါမှာကျတော့ အဓိကကျတော့ အစိုးရဘက်က၊ သစ်တောဌာနကလူတွေနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဌာနတိုင်းရင်းသားတွေနဲ့ ပဋိပက္ခမျိုးတွေဖြစ်လာတော့ ဒါက မငြိမ်းချမ်းခြင်းရဲ့ အစဘဲလို့ ကျွန်တော်တို့ ပြောလို့တောင်ရပါတယ်။ အဲ့လိုမျိုး အခက်အခဲ အဆင်မပြေမှုလေးတွေက ကျွန်တော်တို့ ဌာနတိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ ရိုးရာဓလေ့ ထုံးတမ်းအရ ကျင့်သုံးလာခဲ့တဲ့ သစ်တောထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုတွေအတွက် အခက်အခဲအတားအဆီးတွေအနေနဲ့ ရှိနေတယ်လို့ ပြောချင်ပါတယ်။

Ans: We, Indigenous Peoples, have been safeguarding our forest by ourselves for many years. We have systematic Natural Resource and Forest Management. However, Indigenous Peoples' villages which is some are not yet registered in Ministry of National Affairs

မေး။ ဟုတ်ကဲ့ပါဆရာ၊ ထပ်ပြီးတော့ ဆရာ့အနေနဲ့ ဌာနတိုင်းရင်းသားတွေက သစ်တောတွေကို ဘယ်လိုနည်းလမ်းတွေနဲ့ ဆက်လက်ပြီး ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်သွားသင့်တယ်ဆိုတာကို ဖြေပေးပါဦးခင်ဗျ။

QUS: What kind of methods should Indigenous Peoples use to keep conserving Forest?

ဖြေ။ ကျွန်တော်တို့မှာ ကိုယ့်ရဲ့ ဓလေ့ထုံးတမ်းစဉ်လာ မြေယာအသုံးချမှုဆိုတာတွေရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့မြေယာအသုံးချမှုစနစ်တွေဆိုတာက သစ်တောလည်းပါတယ်၊ မြေလည်းပါတယ်၊ ရေလည်းပါတယ်။ အဲ့လိုစနစ်တကျနဲ့ ထိန်းသိမ်းနိုင်အောင် မြေကြီးမြေပုံတွေ ရေးဆွဲထားတာတွေရှိတယ်။ ကိုယ့်မှာ မြေအမျိုးအစားလိုက်ကို သတ်မှတ်ထားတာတွေရှိတယ်။ အဲ့ဒီမြေအမျိုးအစားတစ်ခုချင်းအပေါ်မှာကို ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေ ဘယ်လိုမျိုးကျင့်သုံးလဲဆိုတာက ကျေးရွာအလိုက်မှာကို လုပ်ထားတာတွေရှိပါတယ်။ ကိုယ့်ကျေးရွာနဲ့ သူ့ကျေးရွာဆိုပြီး။ ဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့က အဲ့လို

are inside Protected Forest Area and Reserved Forest Area established by the Government and also there are rules, guidelines and procedures of International Treaties signed by Myanmar Government somehow effect the livelihood of Indigenous Peoples especially in their social and livelihood status. Moreover, these situations also cause conflict between communities and local authorities and there is no Free Prior Informed Consent. I would like to say the absence of Systematic FPIC Mechanism would be the original reason to cause clashes and conflicts between local authority and community peoples. Therefore, these problems become barriers for Indigenous Peoples' Customary Practices of safeguarding forest territories.

တွေရှိပြီးတော့ အစိုးရဌာနဆိုင်ရာတွေနဲ့ တွေ့တဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ကတော့ ဒီလို ကိုယ့်ရဲ့ ရေမြေတောတောင် သဘာဝသစ်တောတွေကို ဘယ်လိုစီမံအုပ်ချုပ်နေပါတယ်၊ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဓလေ့ထုံးတမ်းတွေနဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေက ဒီလိုရှိပါတယ်ဆိုပြီး ပြောဆိုတာတွေရှိတယ်။ အဓိကကတော့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ လာတဲ့အချိန်မျိုးတွေမှာဆိုရင် ကျွန်တော်တို့အတွက် အများကြီး အကာအကွယ်တွေရှိတယ်။ အဲ့ဒီမှာလည်း တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုတွေကို စနစ်တကျလုပ်ပြီးတော့ သူတို့ဘက်ကနေပြီးတော့ ဖြေလျှော့ပေးတဲ့လုပ်ငန်းစဉ်တွေလည်း အများကြီးရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုမျိုးဘဲ ဆက်လက်ပြီး သစ်တောတွေကို ကျွန်တော်တို့ ဌာနတိုင်းရင်းသားတွေက ဓလေ့ထုံးတမ်းတွေနဲ့ အစိုးရသာမက၊ ပြင်ပလုပ်ငန်းရှင်အဖွဲ့အစည်းတွေ သိရှိလာအောင် စည်းရုံးလှုံ့ဆော် ထိန်းသိမ်းသွားရမယ်လို့ ထင်မိပါတယ်။

Ans: We have Customary Land Tenure and it includes managing forest, land and water resources. We also have

traditional 3 Dimensional Land Mapping as well as we have different land classification and we have different rules and guidelines for land use in each respective villages. We explain our customary land tenure, rules, guidelines and sustainable management system for natural resources when meeting with local Government and those advocacy become as tools for Rights based protection when outside investment projects arrive to our community. We had many experiences about minimizing their projects implementation through proper meeting and discussion. Thus, Indigenous Peoples should keep conserving forest with their customary practices while advocating their ancestral customs to Government as well as other outside organization.

လာခဲ့တာရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခုခေတ်မှာက ဥပဒေတွေ မူဝါဒတွေ အပြောင်းအလဲဖြစ်လာတဲ့အခါ နိုင်ငံရေးအခြေအနေကြောင့်ဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ ပထဝီအနေအထားအရ သော်လည်းကောင်း ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဓလေ့ထုံးတမ်းအစဉ်အလာတွေကို ခိုင်ခိုင်မာမာ ဖော်ထုတ်ထားဖို့လိုမယ်။ ပြီးတော့ စနစ်တကျ အချက်အလက်တွေကို စုဆောင်းထားဖို့လိုမယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးတွေကို ကာကွယ်မဲ့ ဥပဒေတွေ ပေါ်လာအောင်၊ ဥပမာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေတွေဆိုတဲ့ ဟာမျိုးတွေ ပေါ်လာအောင် ကျွန်တော်တို့ဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေက စုပေါင်းဝိုင်းဝန်းပြီးတော့ လုပ်ဆောင်ဖို့လိုပါတယ်လို့၊ အဲ့တာကြောင့်မို့လို့ ကျွန်တော်တို့ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေ အားလုံး အတူတကွ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေးကြပါလို့ ဒီနေရာကနေ ကျွန်တော်ပြောချင်ပါတယ်။

As for Indigenous Peoples, who are dependent on forest, need to clearly state and declare our customary practices as our ancestral customary practices are passed from generation to generation only through orally. However, nowadays, there is changes in policies and laws and we need to strongly declare our customary practices because of political reasons or geographical reasons and then we would need proper systematic data collection to have effective Indigenous Peoples' Rights Protections Laws like Customary Law, Indigenous Peoples in Myanmar need to have more collaboration and unity to work together. Therefore, I would like to urge Indigenous Peoples to cooperate with unity to enjoy our natural ancestral customary practices for sustainable forest resources and products.

မေး။ ဟုတ်ကဲ့ပါခရာ၊ နောက်ဆုံးအနေနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံထဲမှာ မှီတင်းနေထိုင်နေကြတဲ့ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေအတွက် သစ်တောတွေကို ဘယ်လိုမျိုး ရေရှည်တည်တံ့စွာ ထိန်းသိမ်းနိုင်အောင် ဖြည့်စွက်ပြောဆို တိုက်တွန်းအကြံပေးပါဦး ခင်ဗျ။

ခု။ What would you like to say for your final suggestion and advices for Indigenous Peoples in Myanmar to conserve sustainable forest management?

ဖြေ။ ကျွန်တော်တို့ သစ်တောအတွင်းမှာ မှီတင်းနေထိုင်တဲ့ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ မြေယာအပေါ်မှာ ဓလေ့ထုံးတမ်းအစဉ်အလာ ကျင့်သုံးနေတဲ့ ကျွန်တော်တို့ဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေက ကိုယ့်ရဲ့ဓလေ့ထုံးတမ်းအစဉ်အလာက ဘာလဲဆိုတာကို ထုတ်ဖော်ထားဖို့လိုပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ ခေတ်အဆက်ဆက်မှာက ဓလေ့ထုံးတမ်းအစဉ်အလာဆိုတာ ဘိုးဘွားဘီဘင်က နှုတ်နဲ့ဘဲ ရိုးရာဓလေ့အရ

ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနေ့ ငွှာလဂွရက်

ပွိုင့်-ရိုးရာဝန်းကျင်မြင့်တင်ရေးအဖွဲ့မှ ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၅ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သည့် ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်နေ့အား ဂုဏ်ပြုသောအနေဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများအကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ရင်ထဲကစကားများကို ဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

ဌာနေတိုင်းရင်းသားအမျိုးသမီးတစ်ယောက်အနေနဲ့ ရေမြေတောတောင်တွေကို ချစ်မြတ်နိုးကြတယ်။ ဒီတောတောင်ရေမြေ သဘာဝတရားကြီးကနေ အစားအသောက်၊ ရေဆေးဝါး၊ သစ်ဥသစ်ဖုရတယ်။ ဘိုးဘွားလက်ထက်ကတည်းက ဒီတောတောင်ရေမြေထဲမှာ နေထိုင်လုပ်ကိုင်စားသောက်လာကြတယ်။ သစ်တောသစ်ပင်တွေက ကျွန်မတို့ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများအတွက်သာမကဘဲ သဘာဝဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ရပ်တည်ရှင်သန်ဖို့အတွက် အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ သစ်တောသစ်ပင်တွေရှိမှ ရေထွက်တွေရှိမယ်။ အဲ့ရေတွေရှိမှ အပင်တွေရှင်သန်မယ်။ အပင်တွေရှိမှ ၎င်းအပေါ်မှိုခိုနေသော အမျိုးမျိုးသော ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲတွေ ရှင်သန်ကျက်စားနိုင်ကြမယ်ပေါ့။ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်လေးတွေကလည်း သစ်တောထဲမှာရှိတဲ့ အပင်ကလေးတွေအတွက် အသီးတွေကိုစားခြင်းအားဖြင့် မျိုးစေ့လေးတွေကို ပျံ့ပွားရှင်သန်ပေါက်ဖွားအောင် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးတယ်။ တစ်ခုမရှိရင် တစ်ခုရှင်သန်နေထိုင်ဖို့အရမ်းခက်ခဲတယ်။ ဒီသဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်လာတဲ့အတွက်

ကျွန်မတို့အတွက်ရော ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲတွေအတွက်ရော ခြိမ်းခြောက်မှုကြီးတစ်ခုလိုဖြစ်လာတာကို သတိထားရမယ်။ ဒီသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်စေမဲ့ စီမံကိန်းမျိုးတွေကို အတုတကွစည်းစည်းလုံးလုံးနဲ့ ကန့်ကွက်တားဆီးဖို့လိုအပ်တယ်။ အစိုးရအနေနဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်ပျက်စီးစေမဲ့ စီမံကိန်းမျိုးတွေကို တားဆီးသင့်တယ်။ ခွင့်ပြုမိန့်မချပေးသင့်ဘူးပေါ့။ ဒီသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကြီး ထိခိုက်လာတဲ့အခါမှာ ရာသီဥတုတွေကဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲလာတော့ စားဝတ်နေရေးတွေခက်ခဲလာတယ်။ သဘာဝအစားအစာအရင်းအမြစ်တွေ ရှားပါးလာတော့ ကိုယ်တိုင်အခက်အခဲတွေ ခံစားတွေ့ကြုံလာရတဲ့အတွက်ကြောင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားအမျိုးသမီးတစ်ယောက်အနေနဲ့ အခုလိုသတိပေးပြောချင်ပါတယ်။

ဖြူဇင်သက်၊ ကလောမြို့နယ်၊ ဘော်ဆိုင်ကျေးရွာအုပ်စု၊ ရေဖြူကန်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်က ကျွန်တော်တို့ဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေအတွက်သာမကဘဲ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်၊ အပင်ကလေးတွေ အတွက်ရပ်တည်ရှင်သန်ဖို့အတွက်လည်း အရမ်းအရေးကြီးတယ်။ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကလေးတွေက အပင်တွေအတွက် မြေဩဇာတွေလုပ်ပေးတယ်။ အရွက်၊ အသီးတွေစားပေးတော့ အပင်တွေသီးအားကောင်းလာပြီး အပင်တွေ အတွက် အဆင်ပြေတယ်။ ဇီဝမျိုးကွဲအစုံအလင်ရှိခဲ့တုန်းက တောတောင်မြေတွေက စိမ်းနေတာဘဲ။ အခုကျတော့ တောတွေပြုန်းလာတော့ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲတွေက အရင်လိုမပေါ်ကြွယ်ဝတော့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဂေဟဗေဒစနစ်တွေကို ထိခိုက်လာတာပေါ့။ သဘာဝဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲတွေကို နည်းလမ်းမမှန်ဘဲ၊ အလွန်အကျွံ ထုတ်ယူသုံးစွဲတဲ့အခါကျတော့ မျိုးတုန်းလောက်ခါနီးအခြေအနေမရှိသလောက်အခြေအနေတွေဖြစ်နေတယ်။ သေချာပြန်ထိန်းမယ်ဆိုရင် ကျန်နေသေးအောင်လုပ်လို့ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေက ဒီတော ဒီတောင်တွေမှာ ဟိုးဘိုးဘွားစဉ်ဆက်နေထိုင်လုပ်ကိုင်စားသောက် လာခဲ့ကြတဲ့အတွက် တန်ဖိုးထားကြတယ်။ ချစ်ကြတယ်။ ထိန်းသိမ်းချင်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ဒေသမှာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် သစ်တောတွေကို ထိန်းဖို့အတွက်ကျတော့ ကျပ်တည်းခက်ခဲတဲ့ အရှုပ်အထွေးကလေးတွေကလည်း အများကြီးရှိနေကြတယ်။ အဓိကကတော့ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းတွေ ရှားပါးတော့ စားဝတ်နေရေးအတွက် ရုန်းကန်ကြရတဲ့အခါမှာ အခုလိုအခက်အခဲတွေ ဖြစ်လာတာပေါ့။ အစိုးရကနေ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းတွေနဲ့ ပက်သက်ပြီး စစ်တမ်းသေချာကောက်ပေးပြီးတော့ အခုလိုအကျပ်အတည်းတွေကို တစ်ဖက်တစ်လမ်းကနေ သွယ်ဝိုက်သောနည်းဖြင့် အချိန်ပေးဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးစေချင်တယ်။ တစ်ဖက်မှာလည်း ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲတွေကို စနစ်တကျအချိန်ပေးပြီး သေချာပြန်ထိန်းမယ်ဆိုရင် တောတောင်ရေမြေတွေက ပြန်ကောင်းလာပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကြီးက ပြန်လည်စိုပြေ သာယာလာလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်ပြောချင်ပါတယ်။

စောအေးဆောင်၊ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာ

အရေးပေါ်ရာသီဥတုအခြေအနေ

ရေးထားသူ - ကိုဝိတိ

ကျနော်တို့ မိသားစုအတွင်းက ရင်သွေးများရဲ့ အနာဂတ်နေ့ရက်များမှာ မလွဲမသွေကြုံတွေ့ရမှာက Climate Emergency@ အရေးပေါ်ရာသီဥတု အခြေအနေပါပဲ။

မြန်မာနိုင်ငံမှာကတော့ အရေးပေါ်ရာသီဥတုအခြေအနေ စတင်ဖြစ်ပျက်နေကြောင်း တရားဝင်ကြေညာတာတော့ မတွေ့ရသေးပါဘူး။ ၂၀၁၆ - ၂၀၂၀ ခုနှစ်အတွင်း အရေးပေါ်ရာသီဥတုအခြေအနေရင်ဆိုင်နေရပါကြောင်း ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်ထားတဲ့ နိုင်ငံ (၂၅) ခု ရှိပါတယ်။ ကနေဒါ၊ အာဂျင်တီးနား၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ ပေါတူဂီ၊ စပိန်၊ ပြင်သစ်နဲ့ ဗြိတိန် နိုင်ငံတွေပါဝင်တာတွေ့တယ်။ တချို့နိုင်ငံများမှာ တော့ ပြည်နယ်အချို့နဲ့ မြို့အချို့က အရေးပေါ်ရာသီဥတုအခြေအနေရင်ဆိုင်နေကြောင်း တရားဝင်ကြေညာထားကြပါတယ်။ လက်ရှိ စာရင်းအရ ပြည်နယ် နဲ့ မြို့ (၁၂၅၀) ရှိနေပါပြီ။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံက ဘာကိုလော့ဒ်မြို့၊ တောင်ကိုရီးယားက တောင်ပိုင်းချောင် ချီအုမ် ပြည်နယ်၊ ဂျပန်မှာတော့ နာဂါနိုနဲ့ ကာမကူရမြို့၊ အမေရိကားမှာ ဆန်ဖရန်စစ်ကို၊ ချီကာဂို၊ နယူးယောက်မြို့တွေ ပါဝင်နေတာ ဖတ်ရပါတယ်။

အရေးပေါ်ရာသီဥတုအခြေအနေ သက်ရောက်နေကြောင်း ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်လိုက်တယ်ဆိုရင်ပဲ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရများ၊ သိပ္ပံပညာရှင်များက မဟာဗျူဟာများ ရေးဆွဲချမှတ်ပြီး ပြည်သူလူထုကို

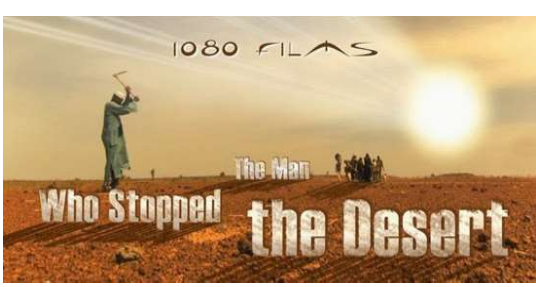
အသိပေးဖို့ကူညီဖို့နဲ့ ကာကွယ်မှုတွေ လုပ်ဖို့ အစီအစဉ်တွေဖော်ဆောင်ကြပါတော့တယ်။ ကျနော်တို့ နိုင်ငံမှာတော့ အရေးပေါ်ကြေညာတာမလုပ်သေးပါဘူး။ သို့သော် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ပျက်စီးမှုက တကမ္ဘာလုံးမှာဖြစ်နေတဲ့အတွက် အတူတူခံစားကြုံတွေ့ဘေးသင့်နေရတာပါ။

အရေးပေါ်ရာသီဥတုအခြေအနေနဲ့ လက်ရှိ ဂူဟန်ဗိုင်းရပ်စ် ပျံ့နှံ့မှုအားလုံးသည် Manmade disaster ဆိုတဲ့လူတွေကပြုလုပ်သောဘေးဒုက္ခများဖြစ်နေပါတယ်။ ဘယ်သူကမှ စမလုပ်သေးလို့ တိုမိသားစုတွေလည်း ဘာမှလုပ်စရာမလိုဘူးလို့ထင်ရင် မှားသွားနိုင်တဲ့ အခြေအနေပါ။ နေ့စဉ် ရှူနေတဲ့ လေ၊ သောက်သုံးနေတဲ့ ရေ၊ စားနေတဲ့ အစားအစာ၊ နေထိုင်သက်ရှင်နေရတဲ့ သဘာဝရပ်ဝန်းနဲ့ လူမှုရပ်ဝန်းတွေမှာ အန္တရာယ်ရှိလာနေပါပြီ။

အစိုးရိမ်မလွန်ဘဲ သတိရှိရှိတဲ့ ကောင်းမွန် သောလုပ်ဆောင်မှုတွေကို ကိုယ့်ရဲ့မိသားစုနဲ့အတူတူ စတင်ရပါတော့မယ်။ ဖော်ပြထားတဲ့ ပုံထဲကစာသားလိုပဲ ကျနော်တို့မှာ ရွေးချယ်ရမယ့် အစီအစဉ်တခုဆိုတာ မရှိပါဘူး။ စတင်လို့ မဖြစ်မနေလုပ်ဆောင်ရမယ့် အချိန်ပါ။ အရေးပေါ်ရာသီဥတုအခြေအနေ ညာချက်ထုတ်ထားတဲ့ တိုင်းပြည်များက နက်ပြာရောင်ဖြစ်ပြီး မြို့များ/ ပြည်နယ်များကတော့ အပြာရောင်နဲ့ ဖော်ပြထားတာတွေ့ရပါတယ်

Climate Emergency

သံကဏ္ဍရုဏ်း ရုပ်တံနဲ့ပိုက်ဆံ

INNOVATION
FOOD SECURITY
EMPOWERMENT
Jacoubou Sankara
BURKINA FASO

သူက ဌာနေတိုင်းရင်းသားများအရေးအတွက် အလုပ်လုပ်နေသူပါ။ သူကိုယ်တိုင်လည်း ဌာနေတိုင်းရင်းသားတစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။ ဒိုင်ရီချင်း ဒေသများရဲ့ ထိန်းတောထဲမှာ ရေထိန်းတောပါတယ်။ သချိုင်းမြေ ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် အထွတ်အမြတ်ထားရာနေရာတွေပါဝင်ကြပါတယ်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများမှာ ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက လက်ဆင့်ကမ်းသယ်ဆောင်ထိန်းသိမ်းလာကြတဲ့ ဒေသအသိဉာဏ် ပညာ@local wisdom တွေ များစွာရှိနေပါတယ်။ နမူနာအားဖြင့်ကိုလင်းဟုန်းတို့ဒိုင်ရီချင်းလူမျိုးများရေးသားထားတဲ့ "ဒေသထိန်းတောဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ"(Community Protocol for Water Catchment orCommuniy Conserved Area) ကိုဖတ်ကြည့်တဲ့အခါ လေးစားဖွယ်အချက်များစွာကို မြင် လိုက်ရပါတယ်။ ဒိုင်ရီဌာနေတိုင်းရင်းသားများ ရဲ့ ထိန်းတောဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းထဲမှာ အများစုရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုအလေးထား ဖို့၊ လူအားလုံးကိုအသိပေးဖို့၊ သဘာဝရေကိုထိန်းသိမ်းဖို့နဲ့ အနာဂတ်မျိုးဆက်များအတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားချက်များပါဝင် နေပါတယ်။

သူက ဌာနေတိုင်းရင်းသား တယောက်။ နေတာက အနောက်အာဖရိကတိုက်ဘာကီနာဖာဆို(Burkina Faso) နိုင်ငံ။ သာမန်လယ်သမား ဒါပေမယ့် နီဗယ်ဆုနဲ့အပြိုင် ဂုဏ်သိခါကြီးမားတဲ့ 'အနေမှန်ဆု' Right Livelihood Award 2018 ကိုလက်ခံရထားသူ။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်မှုကြောင့်အပူလှိုင်းဖြတ်ခြင်း မိုးခေါင်ရေရှားခြင်းကန္တာရဆန်လာခြင်း တွေကြောင့် အငတ်ဘေးဒုက္ခကြုံလာရတဲ့ ဒေသခံများကို ကယ်တင်ခဲ့သူ။ သူ့နာမည်က 'ယာကူဘာဆာဝါတိုဂို'။ သူ ယုံကြည်စွာ အသုံးပြုလိုက်တဲ့စိုက်ပျိုးရေးနည်းက ရှေးဘိုးဘေးတွေ သုံးခဲ့တဲ့ Zai Pits တွင်းငယ်စိုက်ပျိုးရေးနည်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ တွင်းငယ်လေးများတူး သဘာဝမြေဆွေးများထည့် မြက်ခြောက်များဖုံးအုပ်ပြီး စိုက်တဲ့နည်းပါ။ သို့ပေမယ့် ဆဟဲလ်(Sahel)ကန္တာရဒေသကြီးအတွက်တော့ အထူးအသုံးဝင်သွားခဲ့ပါတယ်။ လေပြင်းဒဏ် ခြောက်သွေ့မှုဒဏ် တွေကိုခံနိုင်ရည်ရှိစေတဲ့နည်းပါပဲ။

The man who stop the desert ဆိုတဲ့ မှတ်တမ်းတင် ဗီဒီယိုလေးကို YouTube မှာကြည့်လိုက်ရတဲ့နောက်ကျနေတဲ့ အတွေးအာရုံထဲမှာ မြန်မာပြည်ထဲက ဌာနေတိုင်းရင်းသားဒေသများကိုတစ်ရပ်ရပ် မြင်ရောင်လာပါတော့တယ်။ "ကျနော်တို့ယုံတိုင်က ချင်းမျိုးနွယ်စုတခုဖြစ်တဲ့ ဒိုင်ရီ(Daai)ချင်းလူမျိုးပါ။ ကျနော်တို့ ဒိုင်ရီချင်းမျိုးနွယ်စုကလူဦးရေ (၄၀၀၀၀) ဝန်းကျင်ရှိတယ်။ကန်ပက်လက်၊ ပလက်ဝ၊ မင်းတပ် နဲ့မတူပီမြို့နယ်တွေမှာနေကြပါတယ်။ ကျနော်တို့ ဒိုင်ရီတွေမှာ ဟိုးရှေးရှေးကတည်းက ထူးခြားတဲ့ ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာနဲ့သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှု စနစ်တွေရှိခဲ့တယ်။ ပါးစပ်၊ နှုတ်နဲ့ပဲ လက်ဆင့်ကမ်းလာကြတာအခုမှ စာပေနဲ့မှတ်တမ်းတင်တဲ့ အဆင့်ကို ရောက်တာပါ။ ကျနော်တို့ မျိုးနွယ်စုအတွက် သစ်တောဆိုတာမရှိလို့ မဖြစ်ပါဘူး။ ကျနော်တို့ ဒိုင်ရီတွေသစ်တောကိုထိန်းရတယ်ဆိုတာကဒေသရဲ့ လူမှုရေး စီးပွားရေး ရာသီဥတုနဲ့ ရိုးရာဓလေ့တွေ ရေရှည်တည်တံ့ကောင်းမွန်နေဖို့အတွက်ပါ" (လင်းဟုန်း@Ling Houng) ကိုလင်းဟုန်း ကို ကျနော်သိတာကြာပါပြီ။

ဌာနေတိုင်းရင်းသား@indigenouspeople ဆိုတဲ့အတိုင်း မိမိတို့ရဲ့ ဒေသမှာ ဟိုးရှေးနှစ်များစွာကတည်းက အခြေချနေထိုင်အသက်ရှင်ခဲ့ကြသူများဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာတဝှမ်းမှာ ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူဦးရေသန်း(၁၂၀) ကျော်ရှိကြောင်း၊ သူတို့ဟာကမ္ဘာသစ်တော ၈၀% နှုန်းကို ကာကွယ်ပေးနေသူများဖြစ်ကြောင်းသိရပါတယ်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများကို အလေးအနက်စိတ်ဝင်တစားဖြစ်စေတဲ့ အကြောင်းရပ်ကတော့ လက်ရှိရင်ဆိုင်နေကြရတဲ့ အရေးပေါ်ရာသီဥတု @climate emergencyအတွက် ရိုးရှင်းတဲ့အဖြေများကိုပေးနိုင်သူများသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများဖြစ်နေကြလို့ပါပဲ။

ဘာကြောင့် သူတို့ဆီမှာ ရိုးရှင်းတဲ့အဖြေရှိနေတာလဲလို့ အမေးရှိလာရင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေက အဓိကမ္ဘာမြေကိုရှုမြင်ရာမှာ ဥသုန်အမြင်@Holistic viewနဲ့ကြည့်တတ်တယ် နောက်ပြီး မတူညီတဲ့ဇီဝသက်ရှိတွေရဲ့ဆက်နွယ်နေမှု@ symbiotic relationship ကို သိနားလည်ကြလို့ဖြစ်ကြောင်း ဖြေဆိုရပါလိမ့်မယ်။ ကျနော်တို့အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကြည့်ရှုလိုက်ရတဲ့ သဲကန္တာရကိုရပ်တန့်လိုက်သူမှတ်တမ်းဗီဒီယိုထဲက ယာကူဘာဆာဝါတိုဂိုသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားတစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ဒေသရဲ့ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးလာခြင်းကပ်ဘေးကို ဖြေရှင်းရာမှာ ရိုးရှင်းတဲ့ဘိုးဘေးများရဲ့ စိုက်ပျိုးနည်းကို အသုံးပြုခဲ့ပါတယ်။ ကျနော်တို့ရဲ့ မိတ်ဆွေများဖြစ်ကြတဲ့ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများဟာ လူနည်းစုများဖြစ်ကြပေမယ့် ကြီးမားတဲ့အလုပ်ကိုလုပ်နေသူတွေဖြစ်ကြောင်း ကျနော် နားလည်သင်ယူခွင့်ရလိုက်ပါတယ်ခင်ဗျာ။

ရေးသားသူ - ကိုပီတီ

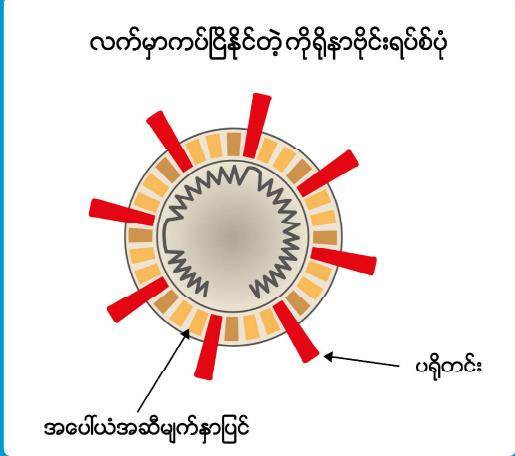

ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ COVID-19

စနစ်တကျ ဝတ်ဆင်ခြင်းဆပ်ပြာနှင့် ရေကိုအသုံးပြု၍ လက်ဆေးခြင်းဖြင့် ကာကွယ်ပါ။

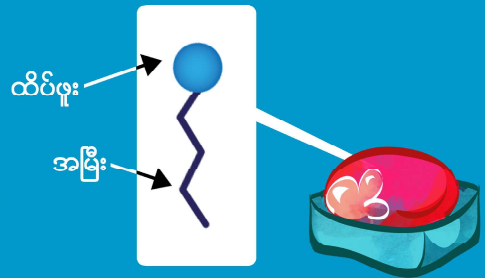
ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ် ဆိုတာ...

COVID-19 ရောဂါခံစားနေရသူ နှာချေချောင်းဆိုးရာမှ ထွက်လာသော အစက်အမှုန်တွေမှာပါတဲ့ ဗိုင်းရပ်စ်ပိုးတွေက အနီးဝန်းကျင်မှာရှိနေတဲ့ အရာဝတ္ထုတွေပေါ်ကို ကျရောက်ပါတယ်။ ဗိုင်းရပ်စ်ပိုးကပ်တင်ကျန်နေတဲ့ အရာဝတ္ထုတွေကို ကိုင်တွယ်မိတဲ့အခါ လက်မှာရောဂါပိုးတွေ ကပ်ပါလာတတ်ပါတယ်။ အဲဒီ လက်နဲ့ မျက်စိ၊ နှာခေါင်း၊ ပါးစပ်တို့ ကိုင်တွယ်ထိတွေ့ခြင်းဖြင့် ရောဂါကူးစက်ခံရနိုင်ပါတယ်။ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ကို အပေါ်ယံ အဆီမျက်နှာပြင်နဲ့ ဖုံးအုပ်ထားပါတယ်။

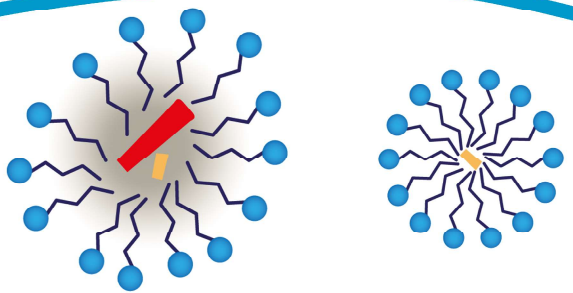
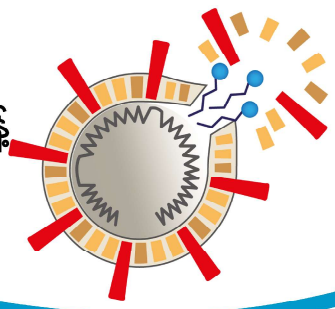
ဆပ်ပြာဆိုတာ...

ဆပ်ပြာမော်လီကျူးသည် ထိပ်ဖူးပါပင်အပ်နဲ့တူ၍ ရေတွင်ပျော်ဝင်နိုင်သောအပိုင်း (ထိပ်ဖူး) နဲ့ အဆီတွင်ပျော်ဝင်နိုင်သောအပိုင်း (အမြီး) ဆိုပြီး နှစ်ပိုင်းပါဝင်ပါတယ်။

ဆပ်ပြာနဲ့ ဗိုင်းရပ်စ် တွေ့တဲ့အခါ...

ဆပ်ပြာမော်လီကျူးရဲ့အမြီးပိုင်းက ဗိုင်းရပ်စ်အဆီမျက်နှာပြင်ကို ထိုးဖောက်ဝင်ရောက် ကပ်ငြိပြီး ရေတွင် ပျော်ဝင်နိုင်သော မော်လီကျူးအစုအဝေးငယ် (Micelles) များအဖြစ်ပြောင်းလဲစေပြီး စက္ကန့် (၂၀) ခန့် အကြာမှာ ဗိုင်းရပ်စ်ကို အပိုင်းပိုင်းပျက်စီးစေဆုံးသွားစေတယ်။

ဆပ်ပြာမြှုပ်နဲ့ရောနေတဲ့ ဗိုင်းရပ်စ် အပိုင်းအစတွေပါတဲ့ မော်လီကျူးအစုအဝေးငယ် (Micelles) များကို ရေနှင့်လောင်းချ ဆေးကြောလိုက်တဲ့အခါ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ကင်းစင်သောလက်တစ်စုံကိုရပြီပေါ့။

ဆပ်ပြာနဲ့ရေကိုဦးစားပေးအသုံးပြုပြီး အနည်းဆုံး စက္ကန့် (၂၀) ခန့် စနစ်တကျ မကြာခဏ လက်ဆေးခြင်းဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင်ကိုရော၊ မိမိပတ်ဝန်းကျင်ကိုပါ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ (COVID-19) အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ပါ။

ကျန်းမာရေးအသိပညာမြှင့်တင်ရေးဌာနခွဲ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန

ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ COVID-19 ကိုမိမိမ၍စကာကွယ်ပါ

CORONAVIRUS DISEASE 2019 (COVID-19)

ကျန်းမာရေးအသိပညာမြှင့်တင်ရေးဌာနခွဲ

ရောဂါ ကူးစက်နိုင်ခြေ ဟိရေနည်းလမ်းတိ

- အသက်ယူလမ်းကြောင်းက တစ်ဆင့် ဒါရိုက်ဝင်ရောဂါ ကူးစက် ပြန့်နှံ့စီခြင်း
- အရာဝတ္ထုတို့မှာ ကပ်နီရေရောဂါပိုး တို့ကို လက်နုနုကိုင်တွယ်မိရာက တစ်ဆင့်ကူးစက်ခြင်း

သံသယဖြစ်နိုင်ရေ ရောဂါလက္ခဏာတိ

- လွန်စေရ (၁၄)ရက်အတွင်း ဒေသတွင်း ရောဂါကူးစက်ပြန့်ပွားနှုန်းရေ နီရာဒေသတို့ကို စရီးလားစီခြင်း (သို့မဟုတ်) ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ (COVID-19) လတ်တလော အသက်ယူလမ်းကြောင်းဆိုင်ရာရောဂါ ဖြစ်ပွားရေလို့ အတည်ပြုခြင်းခံရရေ လူနုနုအတူ နီတိုင်ခခြင်းရှိဟိစပြီး
- ဖျားခြင်း (အပူရှိန် ၃၈°C / ၁၀၀.၄°F နုနုအထက်ဟိခြင်း)၊ ခြောင်းဆိုးခြင်း၊ အသက်ယူရခက်ခဲခြင်း၊ အားအင် ကုန်ခမ်းခြင်း

ကာကွယ်နိုင်ဖို့ နည်းလမ်း

- ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ (လတ်တလော အသက်ယူလမ်းကြောင်းဆိုင်ရာရောဂါ) လက္ခဏာ ခံစားနီရရေလူတိနုနု ကပ်လို့ ထိတို့ခြင်းမှ ယောင်ကြဉ်ပါ။
- လက်ကို စင်ကြယ်အောင် ရက်ပြတ် ရက်ပြတ် စနစ်တကျ ဆီးကြောပါ။
- နှာချိုခြောင်းဆိုးရေအခါ နှာခေါင်းနုနု ပစပ်ကို လုံခြုံအောင်ဖုံးအုပ်ပါ။
- တစ်သူူးအသုံးပြုပြီးကေ အမှိုက်ပုံးထဲကို စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ပါ။ လက်ကို စနစ်တကျ ပြန်လည် ဆီးကြောပါ။
- တစ်ကိုယ်ရေသန့်ယှင်းမှု ဂရုပြုဆောင်ရွက်ပါ။ အာဟာရပြည့်ဝစွာ စားသုံးပါ။ ကောင်းကောင်း အိပ်စက်အနားယူပါ။
- **လူထုထပ်တေနီရာတိကို လားလာခြင်းမှ တတ်နိုင်သမျှ ယောင်ကြဉ်ပါ။**
- တိရစ္ဆာန်တိနုနု အကာအကွယ်မပါဘဲ ဒါရိုက်ထိတို့ခြင်းက ယောင်ကြဉ်ပါ။

ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ (COVID-19) လတ်တလောအသက်ယူလမ်းကြောင်းဆိုင်ရာရောဂါ ဖြစ်ပွားရေလို့ သံသယဟိပါက နီးစပ်တေကျန်းမာရေးဌာနတိကို အလျင်ဆုံးသတင်းပို့ပြီးကေ ကုသမှုခံယူပါ။

- ဟိုတယ်နှင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းသျှင်တိအနီနုနု ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ (COVID-19) လတ်တလော အသက်ယူလမ်းကြောင်းဆိုင်ရာရောဂါ သံသယဟိရေလူကိုတွဲလို့ဟိကေ နီးစပ်တေကျန်းမာရေးဌာန တိကို အလျင်ဆုံး သတင်းပို့လို့ ကုသမှုခံယူနိုင်အောင် ကူညီပါ။
- ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပခရီးလားတိနေနုနု ကျန်းမာရေးနုနုအားကစားဝန်ကြီးဌာနက ထုတ်ပြန်ထားရေ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အကြံပီးချက်တိကို လိုက်နာပါ။

!!

အသေးစိတ်သိရှိလိုပါက ဤ QR CODE ကို SCAN ဖတ်ပါ။

ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ COVID-19 ဆိုင်ရာသိကောင်းစရာများ

ကိုးကား - ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာန

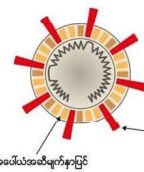

ဒီနေ့အတွက် သိကောင်းစရာ

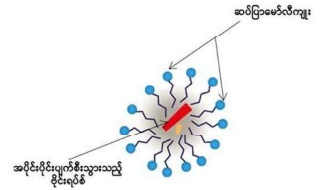
(၂၀၂၀) ပြည့်နှစ်၊ မေလ (၂၂) ရက်

ဆပ်ပြာနဲ့ ရေကို အသုံးပြုပြီး စက္ကန့် (၂၀) ကြာအောင် လက်ဆေးဖို့ ဘာကြောင့် လိုအပ်တာလဲ ?

- ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ပိုးကပ်တင်နေတဲ့ အရာဝတ္ထုတွေကို ကိုင်တွယ်ထားမိတဲ့လက်နဲ့ မျက်စိ၊ နှာခေါင်း၊ ပါးစပ်တို့ကို ကိုင်တွယ်မိရင် ရောဂါကူးစက်ခံရနိုင်ပါတယ်။
- ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်အား အပေါ်ယံအဆီမျက်နှာပြင်အလွှာနဲ့ ဖုံးအုပ်ထားပါတယ်။
- ဆပ်ပြာမော်လီကျူးဟာ အဲဒီအဆီမျက်နှာပြင်ကို ပျက်စီးစေပြီး စက္ကန့် (၂၀) ခန့်အကြာမှာ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ကို အပိုင်းပိုင်းဖြစ်သွားစေပါတယ်။

လက်မှာကပ်ငြိနိုင်တဲ့ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ပုံ

ဆပ်ပြာနဲ့ ထိတွေ့ပြီး စက္ကန့် (၂၀) အကြာမှာ အပိုင်းပိုင်းပျက်စီးသွားတဲ့ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်

- ပျက်စီးသွားတဲ့ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ဟာ လူ့ခန္ဓာကိုယ် ကလာပ်စည်းထဲသို့ ဝင်ရောက်ပြီး ပြန့်ပွားခြင်း မပြုလုပ်နိုင်တော့ပါ။
- ဒါကြောင့် ဆပ်ပြာနဲ့ ရေကိုအသုံးပြုပြီး အနည်းဆုံးစက္ကန့် (၂၀) ကြာအောင် စနစ်တကျ မကြာခဏ လက်ဆေးခြင်းဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင်ကိုရော၊ မိမိပတ်ဝန်းကျင်ကိုပါ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ (COVID-19) အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ပါ။

ဒီနေ့အတွက် သိကောင်းစရာ

(၂၀၂၀) ပြည့်နှစ်၊ မေလ (၂၃) ရက်

ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ ကူးစက်ခြင်းမခံရအောင် အခြားသူတွေနဲ့ ဘာကြောင့် (၆) ပေ အကွာမှာ နေသင့်တာလဲ?

- မြန်မာနိုင်ငံမှာ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ပိုးတွေ့ရှိသူ ဓာတ်ခွဲအတည်ပြုလူနာများအနက် (၆၁%) ခန့်မှာ ရောဂါလက္ခဏာပြသခြင်း မရှိတာကိုတွေ့ရပါတယ်။
- ရောဂါလက္ခဏာပြသခြင်းမရှိဘဲ မိမိအနားရှိ အမြင်အားဖြင့် နေကောင်းနေတဲ့သူ များထံမှာလည်း ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ပိုးရှိနေနိုင်ပါတယ်။
- ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ပိုးသည် စကားပြောခြင်း၊ နှာချေခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်းမှတစ်ဆင့် အနီးပတ်ဝန်းကျင်သို့ အများအားဖြင့် (၃) ပေမှ (၆) ပေခန့်အထိ ပျံ့နှံ့ရောက်ရှိနိုင်တာကို တွေ့ရှိရပါတယ်။

ဒါကြောင့်မို့ အပြင်ထွက်တဲ့အခါတိုင်း ပါးစပ်နှင့် နှာခေါင်းစည်း (Mask) ဖြင့် ပါးစပ်နှင့် နှာခေါင်းကို လုံခြုံစွာဖုံးအုပ်ထားရမှာဖြစ်ပြီး အများနဲ့ထိတွေ့ဆက်ဆံရတဲ့သူတွေ အနေနဲ့ ကတော့ မျက်နှာအကာ (Face shield) ကိုပါ တွဲဖက် အသုံးပြုသင့်ပါတယ်။

ဒီနေ့အတွက် သိကောင်းစရာ

(၂၀၂၀) ပြည့်နှစ်၊ မေလ (၂၃) ရက်

ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ ကူးစက်ခြင်းမခံရအောင် အခြားသူတွေနဲ့ ဘာကြောင့် (၆) ပေ အကွာမှာ နေသင့်တာလဲ?

- မြန်မာနိုင်ငံမှာ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ပိုးတွေ့ရှိသူ ဓာတ်ခွဲအတည်ပြုလူနာများအနက် (၆၁%) ခန့်မှာ ရောဂါလက္ခဏာပြသခြင်း မရှိတာကိုတွေ့ရပါတယ်။
- ရောဂါလက္ခဏာပြသခြင်းမရှိဘဲ မိမိအနားရှိ အမြင်အားဖြင့် နေကောင်းနေတဲ့သူ များထံမှာလည်း ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ပိုးရှိနေနိုင်ပါတယ်။
- ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ပိုးသည် စကားပြောခြင်း၊ နှာချေခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်းမှတစ်ဆင့် အနီးပတ်ဝန်းကျင်သို့ အများအားဖြင့် (၃) ပေမှ (၆) ပေခန့်အထိ ပျံ့နှံ့ရောက်ရှိနိုင်တာကို တွေ့ရှိရပါတယ်။

ကျန်းမာရေးအသိပညာဖြင့်တစ်ရေငြာနွဲ့

ပါးစပ်နှင့်နှာခေါင်စည်း (Mask)

စနစ်တကျဝတ်ဆင်ခြင်း

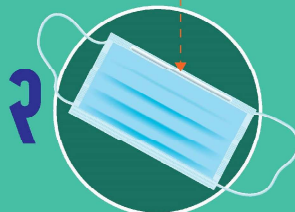
လိုက်နာရန်

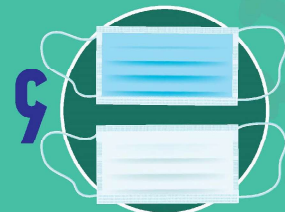
၁ MASK မကိုင်မီ လက်ဆေးပါ

၂ စုတ်ပြဲခြင်း ညစ်ပေခြင်းရှိ/မရှိ စစ်ဆေးပါ

၃ သတ္တုချောင်း (သို့မဟုတ်) ကော်ချောင်း ပါသောဘက်ကို အပေါ်တွင်ထားပါ

၄ အရောင်ပိုရင့်သော မျက်နှာပြင်ကို အပြင်ဘက်တွင်ထားပါ

၅ ပါးစပ်နှင့် နှာခေါင်းကို လုံခြုံစွာဖုံးအုပ်ပါ

၆ MASK ကို ဖယ်ရှားမည်ဆိုလျှင် ကြိုးမကိုင်၍ ဖယ်ရှားပါ

၇ အဖုံးပါသော အမှိုက်ပုံးထဲတွင်သာ စွန့်ပစ်ပါ

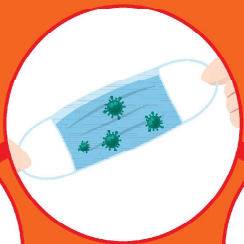

၈ စနစ်တကျ လက်ပြန်ဆေးပါ

ရှောင်ကြဉ်ရန်

ပါးစပ်သာ ဖုံးအုပ်ခြင်းနှင့် နှာခေါင်းသာ ဖုံးအုပ်ခြင်းမျိုး မပြုလုပ်ရပါ။

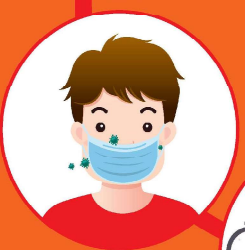

စုတ်ပြဲညစ်ပေနေသော MASK များကို အသုံးမပြုရပါ။

စကားပြောဆိုရန်အတွက် MASK ကို လက်ဖြင့်အောက်သို့ လျှော့ချခြင်း၊ မေးတွင် ချိတ်ထားခြင်း မပြုလုပ်ရပါ။

မိမိနှင့် ကြီးလွန်း၊ သေးလွန်းသော MASK များကို အသုံးမပြုရပါ။

MASK တပ်ပြီးပါက လက်ဖြင့် ကိုင်တွယ်ခြင်း မပြုလုပ်ရပါ။

အသုံးပြုပြီးသား ခွဲစိတ်ခန်းသုံး

MASK များကို ပြန်မသုံးရပါ။

ပါးစပ်နှင့် နှာခေါင်းစည်းတပ်ဆင်ရုံဖြင့် (COVID-19) ရောဂါကို အပြည့်အဝ မကာကွယ်နိုင်ပါ။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အနည်းဆုံး(၆)ပေခွာ၍ နေထိုင်ခြင်း၊ လက်ကို ဆပ်ပြာနှင့်ရေတို့ဖြင့် အနည်းဆုံး ၂၀ကြာအောင် မကြာခဏ စနစ်တကျဆေးကြောခြင်းတို့ကို ပူးတွဲပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။

၃၀-၄-၂၀၂၀

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

From the People of Japan

World Health Organization

ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ COVID-19 ကြောင့်

အသွားအလာကန့်သတ်ခံရပြီး မိမိနေအိမ်တွင်သာ နေထိုင်ရမည့်သူများ လိုက်နာရန်

COVID-19 ကြောင့်အသွားအလာ ကန့်သတ်ခြင်း ခံရပြီး မိမိအိမ်တွင်သာနေထိုင်ရမည့်သူများ လိုက်နာရန်

၁) ၁၄ ရက်အတွင်းနေအိမ်တွင်သာခြားအခန်းဖြင့်သီးသန့်ခွဲ ခြား နေထိုင်ပါ။ လေဝင်လေထွက်ကောင်းစေရန် ပြတင်းပေါက်များကို ဖွင့်ထားပါ။

၂) အိမ်သားများနှင့်အတူ ရောနှောနေထိုင်ခြင်းမပြုဘဲ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ၁မီတာ (၃ပေ) အထက် အကွာတွင်နေထိုင်ပါ။ မိသားစုနှင့်အတူတကွ စားသောက်ခြင်းမပြုပါနဲ့။

၃) ဖြစ်နိုင်လျှင် ရေချိုးခန်း၊ အိမ်သာ သီးသန့် သုံးပါ။ အကယ်၍ အတူမျှဝေသုံးစွဲရလျှင် မိမိအသုံးပြု ခဲ့သော ရေပိုက်ခေါင်း၊ တံခါးလက်ကိုင်စသည်တို့ကို ဟိုက်ဂျီကလိုရိုက်အရည် (အိမ်သုံးအစွန်း ညွှတ်ဆေးများ ပုံစံတွဲ) (၁) ဆ : ရေ အဆ (၅၀) ဖြင့်ဆေးကြောသန့်စင်ပါ။

၄) အိမ်တွင် ဧည့်သည် လက်ခံခြင်း လုံးဝမပြုပါနှင့်။ အခြားသူများနှင့် အနီးကပ်ပြောဆိုခြင်း လုံးဝရှောင်ကြဉ်ပါ။ မိမိ၏ ဗိုင်းဒိုင်းဖုန်းနှင့် အင်တာနက်တို့မှတစ်ဆင့်သာ ဦးစားပေးဆက်သွယ်ပြောဆိုပါ။

၅) လူစုလူဝေးနေရာ များသို့ လုံးဝ(လုံးဝ) သွားရောက်ခြင်းမပြုရပါ။ ဤအချက်သည် အလွန် အရေးကြီး၍အထူးသတိပြုရောင်ကြည့်ပါ။ မိမိ၏ မိသားစု (သို့မဟုတ်) အခြားသူများနှင့် မဖြစ်မနေ ဆက်ဆံပြောဆိုရပါက ပါးစပ်နှင့် နှာခေါင်းစည်း (Surgical Mask) ဖြင့် ပါးစပ်နှင့် နှာခေါင်းကို လုံခြုံအောင် ဖုံးအုပ်ပြီးမှ ပြောဆိုပါ။

Liveheads and Food Security Feed
LET
USAID
Spectrum
No 30 Myanmar Plaza
Yangon, Myanmar
Phone: +95-1-7528842
www.spectrumidn.org

၆) ဆပ်ပြာနှင့်ရေကို အသုံးပြု၍ အနည်းဆုံး စက္ကန့် ၂၀ ကြာအောင် လက်ကို မကြာခဏ စနစ်တကျ ဆေးကြောပါ။ အကယ်၍ ဆပ်ပြာနှင့်ရေ မရနိုင်ပါက အနည်းဆုံး Alcohol 60% ပါဝင်သော လက်သန့်ဆေးရည် ကိုအသုံးပြုပါ။ (နှာချေး ချောင်းဆိုးပြီးသည့်အခါတိုင်း အဖျားသုံးပစ္စည်းများမကိုင်တွယ် ဖို့နှင့် ကိုင်တွယ်ပြီးတိုင်း၊ အစားမစားဖို့ နှင့် အစားစားပြီးတိုင်း လက်ဆေး ပါ။

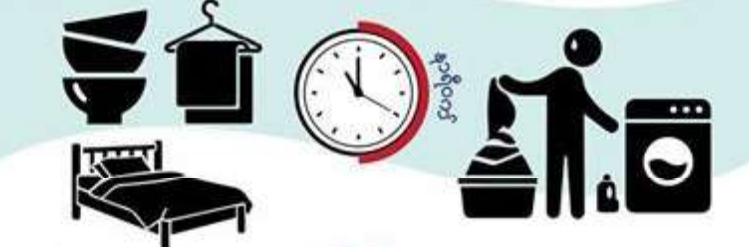
၇) မိမိနှင့် အခြားသူများ၏ မျက်စိ၊ နှာခေါင်း၊ ပါးစပ် တို့ကိုလက်ဖြင့် ထိတွေ့ခြင်း မှ ရှောင်ကြဉ်ပါ။

၈) နှာချေးချောင်းဆိုးလျှင် တစ်ခါသုံးတစ်ရက် ကိုအသုံးပြုပါ။ အသုံးပြုပြီးသော တစ်ရက်၊ ပါးစပ်နှင့်နှာခေါင်းစည်း (Surgical Mask) လက်အိတ်တို့ကို အဝုံးပါသော အမှိုက်ပုံးထဲသို့ စနစ်တကျစွန့်ပစ်ပါ။ ပြီးလျှင် စနစ်တကျ လက်ပြန်ဆေး ပါ။

၉) တစ်ကိုယ်ရေအသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ (ပန်းကန်ခွက်ယောက်၊ မျက်နှာသုတ်ပုခါ၊ အိပ်ယာခင်း၊ ခေါင်းအုံးစွပ် စသည်)များ သီးသန့် ထားရှိပါ။ အသုံးပြုပြီးသော ထိုအရာများ လျှော်ဖွတ်ရာတွင် အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းမှာ ဆိုဒီယမ်ဟိုက်ဂျီကလိုရိုက် အရည် (၁) ဆနှင့် ရေ အဆ(၂၀) ရောနှောထားသော ဆေးရည်ဖြင့် နှာရိုက် (မိနစ် ၃၀) စိမ်ပြီးမှ အဝတ်လျှော်စက်အသုံးပြုလျှော်ဖွတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၀) ကိုယ်အပူချိန်ကို တစ်နေ့ (၂)ကြိမ် တိုင်းပါ။ ဖျားနာခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်း၊ အသက်ရှူကြပ်ခြင်း၊ အားအင်ကုန်ခန်းခြင်းစတဲ့ လက္ခဏာများ ပေါ်ပေါက်လာပါက ပါးစပ်နှင့် နှာခေါင်းစည်းတပ်ပါ။ နီးစပ်ရာ ကျန်းမာရေးဌာန သို့ ချက်ချင်း ဆက်သွယ်အကြောင်းကြားပါ။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ဝင်ရောက်လာသောသူများအတွက် COVID-19 ရောဂါနှင့် ပတ်သက်သော ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာသတိပေးအချက်အလက်များ

ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ COVID-19 ဖြစ်ပွားရာဒေသမှ ပြန်လာသူများအနေဖြင့် -

- ဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်ရေးဌာန (သို့မဟုတ်) ကျန်းမာရေးဌာနသို့ မဖြစ်မနေ သတင်းပို့ပါ။
- ပြန်လည်ရောက်ရှိပြီး ၂၁ ရက်အတွင်း အသွားအလာကန့်သတ်ခြင်းခံရသူများနေထိုင်ရန်အတွက် သီးခြားသတ်မှတ်နေရာဖြစ်သော(Quarantine Center) တွင်သာ နေထိုင်ပါ။ ထို့နောက် ပိုမိုစိတ်ချရစေရန် နောက်ထပ်(၇)ရက် မိမိအိမ်တွင်သာနေပါ။
- အခြားသူများနှင့် ရင်းနှီးစွာ ပူးကပ်နေထိုင်ခြင်း မပြုရပါ။ သီးသန့်ခွဲခြားနေထိုင်ပါ။

ကျန်းမာရေးဌာနသို့ သတင်းပို့ပါ

မိမိတွင် ဖျားနာခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်း၊ အသက်ရှူရခက်ခဲခြင်းနှင့် အားအင်ကုန်ခန်းခြင်း စသည့်ရောဂါလက္ခဏာများ ဖြစ်ပေါ်လာပါက -

- တာဝန်ရှိသူ (သို့မဟုတ်) နီးစပ်ရာ ကျန်းမာရေးဌာနသို့ အမြန်ဆုံး သတင်းပို့ပြီး ကုသမှုခံယူပါ။
- ရောဂါရှိ / မရှိမသေချာချိန်တွင် သတင်းပို့ခြင်း၊ သီးသန့်ခွဲခြားနေထိုင်ခြင်း၊ အသွားအလာကန့်သတ်ခြင်း (Quarantine) အား ခံယူခြင်းဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင် ရောဂါဖြစ်ပွားလာပါက စောစီးစွာသိရှိပြီး ထိရောက်သော ကုသမှုများ ခံယူရရှိ၍ အသက်သေဆုံးခြင်းနှင့် မိသားစုဝင်များသို့ ရောဂါကူးစက်မှုအား ကာကွယ်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

- နှာချေ၊ ချောင်းဆိုးသည့်အခါတိုင်း နှာခေါင်းနဲ့ ပါးစပ်ကို တစ်ခါသုံး တစ်ရှူး (သို့မဟုတ်) တံတောင်ကွေးဖြင့် လုံခြုံအောင် ဖုံးအုပ်ပါ။ သုံးပြီးသား တစ်ရှူးကို အမှိုက်ပုံးထဲသို့ စနစ်တကျစွန့်ပစ်ပါ။
- လက်ကို စနစ်တကျပြန်ဆေးပါ။
- ရောဂါရှိ/မရှိမသေချာချိန်တွင် အခြားသူများအား မကူးစက်စေရန် ပါးစပ်နှင့်နှာခေါင်းစည်း (Surgical Mask) ကို စနစ်တကျအချိန်ပြည့်တပ်ပါ။

- လက်ကို ရေနဲ့ဆပ်ပြာ အသုံးပြုပြီး အနည်းဆုံး စက္ကန့် ၂၀ ကြာအောင် မကြာခင် စနစ်တကျဆေးကြောပါ။
- (သို့မဟုတ်) Alcohol ၆၀% နှင့် အထက်ပါဝင်သော လက်သန့်စင်ဆေးရည် ကို အသုံးပြုပါ။

- သီးခြားသတ်မှတ်ထားသော (၂၁)ရက်တာကာလအတွင်း ပြင်ပသို့ လုံးဝ(လုံးဝ) သွားလာခြင်းမပြုရ။
- လူစုလူဝေးနှင့် လူထူထပ်သောနေရာများသို့ လုံးဝ(လုံးဝ) သွားလာခြင်းမပြုရ။
- အတူနေထိုင်သူများနှင့် အနည်းဆုံး ၆ ပေ အကွာတွင် နေထိုင်ပါ။ စုပေါင်းစားသောက်ခြင်းအား လုံးဝရှောင်ကြဉ်ပါ။
- မိမိ၏ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ (ဥပမာ - အဝတ်အထည်၊ ပန်းကန်ခွက်ယောက်များ) ကို သီးခြားထားရှိအသုံးပြုပါ။

သင့်အားသီးခြားသတ်မှတ်နေရာများ(Quarantine Center)တွင်ထားရှိ၍ (၂၁) ရက်တာ အသွားအလာကန့်သတ်ခြင်းနှင့် ပိုမိုစိတ်ချရစေရန် နောက်ထပ်(၇)ရက် အိမ်တွင်နေထိုင်စေခြင်းလုပ်ငန်းများကို အပြည့်အဝ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပါ။

COVID-2019

ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ ထုတ်ပြန်သော သတင်းအချက်အလက်များနှင့် တိုက်တွန်းချက်များကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ပါ။

ကျန်းမာရေးအသိပညာမြှင့်တင်ရေးဌာနခွဲ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန (၂၄-၄-၂၀၂၀)

ဤနေရာကို scan ဖတ်ပါ။

ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု အသိအမြင်ဖြင့် စက်ဘီးစီး ခရီးစဉ်

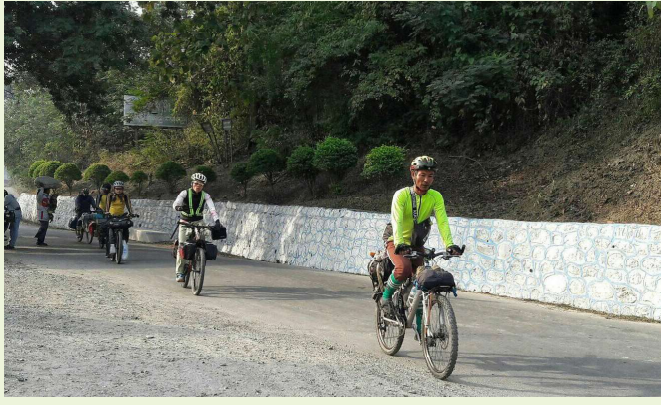
ခရီးစဉ်အား မတင်ပြခင် Green Bike Campaign နှင့်ပတ်သက်၍ အနည်းငယ် မိတ်ဆက်လိုပါသည်။ Green Bike Campaign ကို ၂၀၀၁ခုနှစ်တွင် စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး အသိပညာ ပေးလှူဆောင်ရေး အစီအစဉ်များလုပ်ဆောင်ရန် စုစည်းခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် စီးပွားရေး စီမံကိန်းကြီးများကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်နိုင်သော အခြေအနေများအား ထောက်ပြပြောဆိုနိုင်ရန်၊ ပြည်သူလူထု၏ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး အသိပညာမြှင့်တင်ရန်၊ စီမံကိန်းကြီးများတည်ရှိရာ ဒေသမှ ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသား ပြည်သူများ၏ အသံများအား တစ်နိုင်ငံလုံးမှ ပြည်သူများ၊ အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများ သိရှိလာရန်၊ ထိုမှတစ်ဆင့် မူဝါဒ ချမှတ်သူများအနေဖြင့် ဒေသခံများ၏အခြေအနေများနှင့် အသံများအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားလာပေးစေရန် စသည့်ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤစက်ဘီးစီးခရီးစဉ်တွင် လိုက်ပါစီးနင်းသူပေါင်း ၆ယောက်ရှိပြီး၊ Green Bike Campaignမှ တာဝန်ရှိ လက်ထောက်ညှိနှိုင်းရေးမှူးနှင့်အတူ မတူညီသည့်နေရာခံအသိုင်းအဝိုင်းများမှ ဝါသနာအပျော်တမ်းအရ ပါဝင်စီးနင်းကြသူများဖြစ်ကြပါသည်။ ဒီစက်ဘီးစီးခရီးစဉ်ကိုတော့ ပွိုင့်-ရိုးရာဝန်းကျင်မြင့်တင်ရေးအဖွဲ့ရဲ့ အသေးစားရန်ပုံငွေထောက်ပံ့မှုဖြင့် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရသည့် ရည်ရွယ်ချက်မှာ ၂၀၂၀ပြည့်နှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၅ရက်နေ့မှ ၂၆ရက်နေ့အထိ ချင်းပြည်နယ်အစိုးရနှင့် ဟိုတယ်ခရီးသွားဝန်ကြီးဌာနမှ ပူးပေါင်းကျင်းပပြုလုပ်ဆောင်ရွက်မည့် ခေါ်နူးစုမ်တောင် အခြေပြုခရီးသွား လုပ်ငန်းမြှင့်တင်ရေး ပန်းပွဲတော်တွင် စက်ဘီးဖြင့်သွားရောက်စီးနင်းပြီး ဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု အရေးကိစ္စများကို လစ်လျူမေ့ဖျောက်ထားခြင်း မရှိကြစေရန်နှင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးလာသည်နှင့်အမျှ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုမရှိစေရေးနှင့် ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှု လျော့နည်း သက်သာစေရေးဆိုင်ရာ အသိပညာပေးအစီအစဉ်အား ဆောင်ရွက်ရန်တို့ဖြစ်ပါသည်။

ခရီးစဉ်လမ်းကြောင်းအနေဖြင့် ရန်ကုန်မှပုဂံသို့ ရထားဖြင့် စတင်ထွက်ခွာခြင်း၊ ပုဂံမှ ကန်စွန်းမသို့စတင် စက်ဘီးဖြင့်စီးနင်းခြင်း၊ ကန်စွန်းမမှတစ်ဆင့် ဆောထိ စီးနင်းခြင်း၊ ဆက်လက်ပြီး ဆောမှ ကန်ပက်လက်ထိ စီးနင်းခြင်း၊ ထို့နောက် ကန်ပက်လက်မြို့တွင်းမှ ခေါ်နူးစုမ်တောင်ထိပ်သို့ ဆက်လက်စီးနင်းခြင်းပြီး ပန်းပွဲတော်တွင် ပါဝင်ခြင်း၊ ပွဲတော်တွင်ပါဝင်ခဲ့ပြီးနောက် ကန်ပက်လက်မှ မင်တပ်သို့ပြန်လည်ထွက်ခွာပြီး မင်းတပ်တွင် ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသားလူငယ်များနှင့် ဆွေးနွေးပွဲစကားဝိုင်း ဆောင်ရွက်ပြုလုပ်ကာ အစီအစဉ်ပြီးဆုံးပြီးသည့်နောက် ပခုက္ကူသို့ပြန်လည်ထွက်ခွာပြီး ခရီးစဉ်အား အဆုံးသတ်ခဲ့ကြပါသည်။

ခရီးစဉ်အား တာဝန်ယူဦးဆောင်ခဲ့သည့် Green Bike Campaignမှ လက်ထောက်ညှိနှိုင်းရေးမှူးဖြစ်သူ ကိုဟိန်းရာဇာက ၎င်းခရီးစဉ်တွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ဒေသခံလူငယ်များနှင့်ပြောဆိုဆွေးနွေးခဲ့သည့် စကားဝိုင်းများနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ အသိအမြင်ဖြင့် လက်ကမ်းစာစောင်များ ဝေမျှပြောဆိုရှင်းပြခဲ့ကြရာတွင် ရှာဖွေတွေ့ရှိနားလည်သဘောပေါက်ခဲ့သည့် အကြောင်းအရာဖြစ်စဉ် အတွေ့အကြုံများနှင့် ခရီးစဉ်ခံစားချက်ကလေးကို ယခုလိုပြောပြထားပါသည်။

“ဆွေးနွေးပွဲစကားပိုင်းကလေးတွေမှာ ကျွန်တော်တို့ မမျှော်လင့်မထင်မှတ်ထားတဲ့ အခြေအနေတွေကို သိလာခဲ့ကြရတယ်။ ကန်ပက်လက်က စကားပိုင်းကလေးမှာဆိုရင် ဝိတိုရီယတောင်ပေါ်နေတဲ့ ဒီတောင်နဲ့ပက်သက်ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ သိထားခဲ့ရတာတွေက အရင်တုန်းက ဝိတိုရီယတောင်ဆိုရင် လိုင်းပေါ်မှာ သူများတွေတင်ထားတဲ့ ဓာတ်ပုံတွေလောက်ကြည့်ပြီးတော့ အော်လှတယ်။ အခြေအနေကောင်းသေးတယ် ဒါပေမဲ့ ဟိုရောက်တော့ တော်တော်ပျက်စီးနေတာတွေ့ရတယ်။ ပျက်စီးတဲ့အကြောင်းအရင်းကို ဒေသခံတွေနဲ့ သေချာစကားပြောတဲ့အခါမှာ ဘာတွေသွားတွေ့လဲဆိုတော့ အပြင်ကလာတဲ့သူတွေ ပျက်စီးတာ ကြားဖူးတာလဲရှိသလို တကယ်တမ်း ကျတော့ အဲ့မှာထဲဝင်ဝင် စကားပြောလိုက်တဲ့အခါမှာ ဒေသခံတွေရဲ့တစ်ချို့သော အပြုအမူတွေ၊ စီးပွားရေးလုပ်ဆောင်မှုတွေကြောင့် ပျက်စီးနေတာလည်း အများကြီးရှိတယ်။

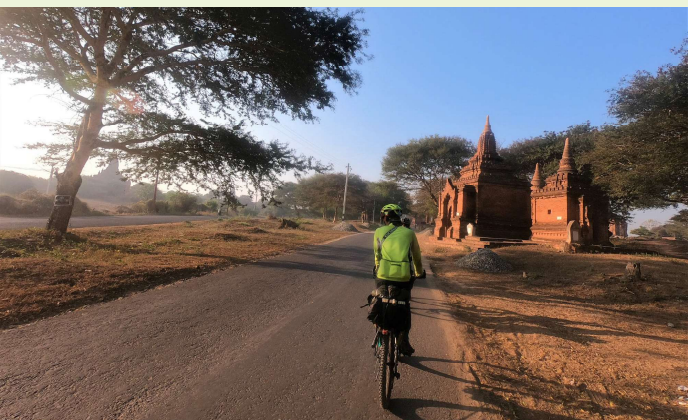
ကန်ပက်လက်မြို့မှာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ ဟော်တယ်လုပ်ငန်းတွေနဲ့ ပက်သက်လို့ဆိုရင် အခုနောက်ပိုင်း တောက်လျှောက်ဖွင့်လာကြတယ်။ သို့သော်လည်း ဒေသခံလုပ်ငန်းရှင်တွေအတွက် ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်တာတွေမရှိဘဲနဲ့ ပြည်မဘက်ကသူတွေ လာပြီးတော့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း လုပ်ကြတာတွေဘဲရှိတယ်။ ဒေသခံပြည်သူတွေအတွက် ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်တာတွေမရှိဘူးပေါ့နော်။ ဒါမျိုးတွေတွေ့ရတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဝိတိုရီယတောင်နဲ့ပက်သက်ပြီးတော့ စည်းကမ်းတွေချမှတ်ထားတာရှိသော်လည်း စည်းကမ်းတွေကို အစိုးရအနေနဲ့ သေချာကြပ်မတ်တာတွေ မရှိဘဲ လူငယ်တွေက ထောက်ပြတာမျိုး ရှိရင်လည်း သိပ်ပြီးတော့ အရေးတယူမလုပ်တာတွေ ဒါမျိုးတွေတွေ့ရတယ်။

ကျွန်တော်တို့ ပန်းပွဲတော်မှာ နေ့လည်ဘက်မှာ လက်ကမ်းစာစောင်တွေ ဝေတယ်။ ညပိုင်းမှာ ပန်းပွဲတော်မှာ ဒေသခံတွေနဲ့ စကားလိုက်ပြောတဲ့အခါမှာ သူတို့က ဒါမျိုးတစ်ခါမှ လုပ်တာမတွေ့ဖူးဘူး။ အစိုးရ

ရဋ္ဌာနဆိုရတာတွေကရောပြောတယ်ပေါ့နော် သူတို့ကိုလည်း လိုက်ဝေခဲ့တော့ အဲ့တာကလည်း အခုမှမြင်ဖူးတယ်ပေါ့နော် ဌာနေတိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးတွေရှိတယ်ဆိုတာ သူတို့သိမနေဘူး။ တချို့ကလည်း ဒီလိုမျိုးအစီအစဉ်ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လုပ်သင့်တယ်ပေါ့နော်။ ဒီလို လက်ကမ်းစာစောင်လေးတွေဘဲ ဝေတာမဟုတ်ဘဲနဲ့ ဆွေးနွေးပွဲတွေဘာတွေ အစိုးရတွေလည်း သိလာအောင်။ ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေလည်း သိလာအောင် သေချာလုပ်ပေးရင် ပိုကောင်းမယ်လို့ ပြောခဲ့ကြတာတွေရှိတယ်။ အခုလိုမျိုး ရက်တိုမလာဘဲနဲ့ ရက်ရှည်နေပြီးတော့ အစိုးရဌာနတွေနဲ့ ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသားတွေပါတဲ့ ဆွေးနွေးပွဲတွေလုပ်ပေးနိုင်ရင် ပိုကောင်းမယ်။ ဒါမျိုးလေးတွေက သိပ်ထိရောက်မှာမဟုတ်ဘူးပေါ့နော်။ တချို့တွေက လက်ကမ်းစာစောင်တွေကို မဖတ်ကြဘူးဆိုပြီး ပြောကြတာတွေရှိတယ်။ ပရဟိတလုပ်နေတဲ့လူငယ်တွေ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းတွေမှာ လုပ်တဲ့လူတွေကလည်း သင်တန်းလေးတွေ လုပ်ခဲ့တာရှိရင် ပိုပြီးလေ့လာနိုင်တဲ့ အခွင့်အရေးလေးရှိရင် သူတို့ကို ဖိတ်ပေးပေါ့။ အဲ့တာမျိုးလေးတွေပြောလာတာတွေရှိတယ်။

ကျွန်တော့်အတွက်တော့ ဒီခရီးစဉ်မှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို မထင်ထားဘူးပေါ့နော်။ အဲ့လောက်စီးနိုင်မယ်လို့လည်းမထင်မိဘူး။ ခရီးရှည်တွေစီးဖူးပေမဲ့ အခုခရီးရှည်က တောင်တက်တဲ့ဟာမျိုး၊ တောင်တွေဘဲ တောက်လျှောက်တက်တဲ့ဟာမျိုးဆိုတော့ တော်တော်တော် ပင်ပန်းခဲ့တယ်။ အခုလိုစီးနိုင်တာလည်း အံ့ဩမိတယ်။ အရမ်းပျော်တယ်။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ အဖွဲ့လိုက်စီးတာ နည်းသေးတယ်။ မတူတဲ့နောက်ခံအသိုင်းအဝိုင်းကလူတွေ၊ ဝါသနာအရ အပျော်တမ်းစီးတဲ့သူတွေလည်းပါလာကြတာပေါ့နော်။ ကျွန်တော့်အသက်က အငယ်ဆုံးဖြစ်နေတော့ အကုန်လုံးကို လိုက်ညှိရနိုင်ရ ရန်မဖြစ်ကြအောင် လိုက်ထိန်းခဲ့ရတဲ့ အတွေ့အကြုံလေးတွေ၊ မထင်မှတ်ထားတဲ့ အရေးပါပြီး တန်ဖိုးရှိတဲ့ အတွေ့အကြုံလေးတွေများစွာ တော်တော်လေးရခဲ့ပါတယ်လို့ ပြောချင်ပါတယ်။”

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် တင်ပြရသော် ဤစက်ဘီးခရီးစဉ်ကလေးမှ ၎င်းဒေသအတွင်းရှိ ဖြစ်ပေါ်နေသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အရေးကိစ္စများနှင့် ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသားအရေးများ ပိုမိုသိရှိလာကြရန်ရှည်ရှယ်ကာ ၎င်းတို့အား မမေ့မလျော့ ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပေးကြရန် အထူးလိုအပ်ပါကြောင်း ရေးသားဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မိခင်ဘာသာစကားနေ့ အခမ်းအနားကို ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ Gandamar Grand Ballroom တွင် ဘာသာစကားနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့ (LSDO – Language and Social Development Organization) မှဦးဆောင်ကာ ပြည်တွင်းအစိုးရအဖွဲ့မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည့် ပွိုင့်-ရိုး ရာဝန်းကျင်မြင့်တင်ရေးအဖွဲ့၊ မြန်မာ့ပညာရေးမြင့်တင်ဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့ (Myanmar Education Consortium)၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည့် NICFI (Norway International Climate and Forest Initiative)နှင့် UNESCO (United Nations Educational Scientific and Culture Organization) တို့နှင့်အတူ လက်တွဲပူးပေါင်းကျင်းပဆောင်ရွက်ခဲ့ကြရာ သက်ဆိုင်ရာ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဖိတ်ကြားထားသော တိုင်းရင်းသားဧည့်သည်တော်များနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များ တက်ရောက်ပါဝင်အားပေးဆင်နွှဲခဲ့ကြပါသည်။

ကျင်းပပြုလုပ်ရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဒေသအသီးသီးရှိ ဘာသာစကားနှင့်အတူ ဆက်စပ်နီးနွယ်သော ယဉ်ကျေးမှုမလေ့ထုံးစံအမျိုးမျိုးတို့ကို တန်ဖိုးထားဖော်ထုတ် မြှင့်တင်ပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဦးတည်ချက်တို့မှာ -

- တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားကွဲများစွာရှိသော မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘာသာစကားများကို လေးစားကြရန်၊ တန်ဖိုးထားကြရန်။
- နိုင်ငံတွင်းရှိ တိုင်းရင်းသားဘာသာစကား စာပေကို ကိုယ်စားပြုလုပ်ကိုင်လျက်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများ အချင်းချင်း အတွေ့အကြုံများကို မျှဝေဖလှယ်ကြရန်။
- မိခင်ဘာသာစကားနှင့် အခြေပြုစတင်ကာ၊ ဘာသာစကားမျိုးစုံပညာရေးစနစ် Mother Tongue Base Multi Lingual Education (MTB-MLE) ဖြင့် လူမျိုးစုတိုင်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ကာ ခေတ်မှီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော မြန်မာနိုင်ငံတော်ကိုတည်ဆောက်ရာတွင် တိုင်းရင်းသားတိုင်း လက်တွဲပါဝင် တည်ဆောက်ကြရန်၊ အစရှိသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

အခမ်းအနားအစီအစဉ်အရ-

- အခမ်းအနားဖွင့်လှစ်ကြောင်း ကြေညာခြင်း။
- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မိခင်ဘာသာစကားနေ့ အထိမ်းအမှတ် သီချင်းသီဆိုခြင်း။
- တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဦးစီးဌာန တာဝန်ခံ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဒေါ်လှလှနွယ်မှ အဖွင့်အမှာစကားအနေဖြင့် ယခုလိုပွဲကို ကျင်းပခြင်းကြောင့် ဒေသအသီးသီးတွင်ရှိသော ဆက်နွယ်နီးနှောနေသော ဘာသာစကား၊ စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတွေကို တန်ဖိုးထားမြှင့်တင်ဖို့အတွက်ရည်ရွယ်ပြီး ကျင်းပခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ တိုင်းရင်းသားရေးရာဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့်ပူးပေါင်းပြီး တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားသင်ကြားပေးသော ဆရာ၊ ဆရာမတွေကို ခန့်အပ်နိုင်ခဲ့ရာ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ခုနှစ်တွင် နေ့စားလပေး Teaching Assistantနှင့် Language Teacher ၅၅၆၁ဦး၊ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ခုနှစ်တွင် ၇၁၂ဦးတို့ကို ခန့်အပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါကြောင်း၊ ယခုလိုဘာသာ တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားဖြင့် သင်ကြားပေးခြင်းကြောင့် ကျောင်းနေကလေးအရွယ်များ ပညာရေးကိုပိုမိုစိတ်ပါဝင်စားပျော်ရွှင်စွာ သင်ယူနိုင်ကြမှာဖြစ်ပါကြောင်း အစရှိသည်တို့ကို တင်ပြရှင်းလင်းခဲ့ပါသည်။
- ဘာသာစကားနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့၏ ဒါရိုက်တာ ဖြစ်သူ ဦးပိုင်နန်းမှ နှုတ်ခွန်းဆက်စကားအနေဖြင့် ယခုလို ခမ်းနားစွာ ကျင်းပနိုင်အောင် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးသော ပွဲဖြစ်မြောက်ရေးကော်မတီအားကျေးဇူးအထူးတင်ပါကြောင်းနှင့် ယခုလို ကြွရောက်လာပေးကြသော ဧည့်သည်တော်အပေါင်းတို့အား ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ကျေးဇူးတင်ကြိုဆိုပါကြောင်း စသည်တို့ကို ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

UNESCO မှဒေါ်စန္ဒာကျော် မိခင်ဘာသာစကားတို့နှင့် ပက်သက်ပြီး ရှင်းလင်းတင်ပြရာ ဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုစာပေတို့ကို အသိအမှတ်ပြုလေးစားခြင်းဖြင့် ပိုမိုညီညွတ်သော လူ့ဘောင်အသိုက်အဝန်းကိုဖန်တီးပေးရန်အတွက် အထောက်အကူဖြစ်နေကြောင်း၊ မိခင်ဘာသာစကားဖြင့်သင်ကြားခြင်းသည် ပညာရေးရလဒ်ကောင်းရရှိရန်အတွက် အလွန်ပင်အရေးကြီးကြောင်း၊ UNESCO အနေဖြင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့်ပူးပေါင်းပြီး လေးနှစ်သင် ဒီဂရီပရိုဂရမ်ဖြစ်သော ဆရာအတတ်သင် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းရေးဆွဲသည့် နေရာတွင်ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေကြောင်း၊ တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားဖြင့် သင်ကြားပေးနိုင်သော ဆရာ၊ ဆရာမများကိုလည်း အရည်အသွေးမွမ်းမံဖြင့်တင်ပေးသည့် ကဏ္ဍတွင်ကူညီပါဝင်ဆောင်ရွက်နေကြောင်း အစရှိသည်တို့ကို ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့ပါသည်။

ပွင့်မှ ဒါရိုက်တာ နော်အိအိမင်းမှ မိမိအဖွဲ့အစည်းကြောင်း မိတ်ဆက်ပြီး ဤပွဲတွင်ပါဝင်အားဖြည့်ပေးရသည့် အကြောင်းရင်းများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကုလသမဂ္ဂမှ ထုတ်ပြန်ထားသော ဌာနတိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးဆိုင်ရာကြေညာစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသော ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ စာပေ၊ ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ရှင်းလင်းတင်ပြခြင်း၊ လက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပညာရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့်ဥပဒေများ၌ ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ ပညာရေး၊ စာပေနှင့်ဘာသာစကားတို့နှင့်ပက်သက်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်ပါအကြောင်းအရာများတို့ကို ပြောဆိုတင်ပြခဲ့ပါသည်။

UNICEFမှ ဒေါ်မေသက်သက်ဦးက ခလေးငယ်များ မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် သင်ကြားရေးအား မြှင့်တင်ပေးရန်အတွက် သင်ထောက်ကူစာအုပ်ကြီး ပုံပြင်များ ထုတ်ဝေပေးရာတွင်ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရသော အခက်အခဲစိန်ခေါ်မှုများနှင့်ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရသည့် လုပ်ငန်းဆောင်တာအဆင့်ဆင့်များကို တင်ပြရှင်းလင်းခဲ့ပါသည်။

MEC မှ ဆရာဦးမင်းသိန်းဝင်းက မိမိတို့အဖွဲ့အစည်းသည် နယ်စွန့်နယ်ဖျားတွင်နေထိုင်ကြသော ကလေးသူငယ်များ၏ ပညာရေးသင်ကြားမှုအားကောင်းအောင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေကြောင်း၊ ပညာရေးအကူအပြောင်းကာလတွင် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများနှင့် အခြားသော အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းလက်

တွဲလုပ်ကိုင်နေကြကြောင်း၊ ကလေးသူငယ်များလိုက်မှီနိုင်ရန် လွန်စွာအရေးကြီးသော ကလေးသူငယ်ပညာရေးစနစ်ကိုလည်း ပြန်လည်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေကြောင်း အစရှိသည်တို့ကိုရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ခရစ်ယာန် မျက်မမြင်များ မိတ်သဟာရ (မခမမ)၏ ကိုယ်စားပြုအနေဖြင့် သိက္ခာတော်ရ မောင်မောင်စိုးမှ မျက်မမြင်များအသုံးပြုသော စာအရေးအသားဖြစ်သော Braille(လက်စမ်းစာ) မြန်မာပြည်သို့စတင်ရောက်ရှိလာပုံ၊ ပညာရေးတွင် မည်ကဲ့သို့ အသုံးပြုကြပုံတို့ကို ပြောဆိုတင်ပြခဲ့ပါသည်။

ဦးလင်းကျော်ဇော်မှ မိခင်ဘာသာစကားအခြေပြု ဘာသာစကားမျိုးစုံအသုံးပြုသည့် ပညာရေးအကြောင်း (MTB-MLE) (Mother Tongue Based Multilingual Education) အမြင်ဖွင့်သည့်အနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားကလေးငယ်များအား လက်တွေ့နည်းလမ်းကျပြီး ထိရောက်သောပညာရေးပံ့ပိုးကူညီဆောင်ရွက်ပေးမှု နည်းလမ်းများတို့ကို သုတေသနပြုရှာဖွေကာ အကောင်အထည်ဖော်ရန်လိုကြောင်းတို့ကို ပြောဆိုတင်ပြရှင်းလင်းခဲ့ပါသည်။

ရခိုင်တိုင်းရင်းသားဝန်ကြီး ဦးဇော်အေးမောင်မှ လူသားမျိုးနွယ်စတင်အသုံးပြုခဲ့ကြသော စကားအပြောအဆိုအသုံးအနှုန်းများ၊ တစ်နိုင်နှင့်တစ်နိုင် ယဉ်ကျေးမှုများ ဝါးမျိုနေစဉ် မိမိတို့ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် မတူကွဲပြားလှပသော ယဉ်ကျေးမှုဘာသာစကားစာပေများတို့ကို ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရပ်တည်နိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ရန်လိုကြောင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ယဉ်ကျေးမှုထိန်းသိမ်းခြင်းတို့ကို ညီတူမျှတူအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှသာလျှင် လှပတိုးတက်သောယဉ်ကျေးမှုလူ့ဘောင်အသိုက်အဝန်းကို ဖော်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ၎င်းကိုအတူတကွလက်တွဲဆောင်ရွက်သွားကြစေလိုကြောင်း အစရှိသည်တို့ကို ရှင်းလင်းတင်ပြပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ပွဲဖြစ်မြောက်ရေးကော်မတီမှ ဤပွဲဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် လှူဒါန်းငွေဖြင့် ပံ့ပိုးပေးခဲ့ကြသော လူကြီးမင်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများအား ဂုဏ်ပြုမှတ်တမ်းလွှာ ပေးအပ်ချီးမြှင့်ခြင်းအစီအစဉ်။

ပွဲဖြစ်မြောက်ရေးကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ စောလင်းကျော်ဇော် မှ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မိခင်ဘာသာစကားနေ့နှင့် ပက်သက်ပြီး တိုက်တွန်းချက်ကို ဖတ်ကြားခြင်းအစီအစဉ်ဖြင့် ပိတ်သိမ်းခဲ့ပါသည်။

အခမ်းအနားပြီးဆုံးကြောင်း ကြေညာပြီးသည့်နောက် ကြွရောက်လာပေးကြသော ဧည့်သည်တော်အပေါင်းတို့အား နေ့လည်စာဖြင့် တည်ခင်းဧည့်ခံကာ ခင်ကျင်းပြသထားသော တိုင်းရင်းသားပြခန်းများအား အတူတကွကြည့်ရှုခဲ့ကြပြီး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မိခင်ဘာသာစကားနေ့အခမ်းအနားအစီအစဉ်ကို အောင်မြင်စွာကျင်းပနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

အခမ်းအနားဖြစ်မြောက်ရေးကော်မတီအနေဖြင့် တိုက်တွန်းချက်များထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းတို့မှ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၉၉ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် UNESCO မှကြေညာချက်ထုတ်ပြန်ပြီး ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၁ရက်နေ့ကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မိခင်ဘာသာစကားနေ့အဖြစ်ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ပါသည်။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ အသီးသီးတွင်လည်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မိခင်ဘာသာစကားနေ့ကို ထိုအချိန်မှစ၍ ကျင်းပခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၁၇ခုနှစ်မှ စတင်ကာ ဘာသာစကားနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့ Language and Social Development Organization (LSDO) မှ ဦးဆောင်နှိုးဆော်ကာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မိခင်ဘာသာစကားနေ့ အခမ်းအနားကို နှစ်စဉ်ကျင်းပလာ ခဲ့ပါသည်။

တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဦးစီးဌာန တာဝန်ခံ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး လွဲလွဲနွယ်မှ အဖွင့်အမှာစကားပြောကြားနေစဉ်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မိခင်ဘာသာစကားနေ့အခမ်းအနားဖြစ်မြောက်ရေးကော်မတီဝင်များ အတူတကွမှတ်တမ်းတင်ဓာတ်ပုံရိုက်နေစဉ်။

၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မိခင်ဘာသာစကားနေ့အထိမ်းအမှတ်အခမ်းအနားဖြစ်မြောက်ရေးကော်မတီက အောက်ပါအတိုင်း တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မိခင်ဘာသာစကားနေ့ ဖြစ်သည့် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၁-ရက်နေ့ကို မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ကြီးမှူးကျင်းပပေးစေလိုပါသည်။
- တိုင်းရင်းသားစာပေကို သင်ကြားခွင့်ရရှိခြင်းအားဖြင့် မိခင်ဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတိမ်ကောပျောက်ကွယ်မည့် စိုးရိမ်မှုကို ပြေပျောက်စေရန်အတွက် ပိုမိုအားပေးပါရန် တိုက်တွန်းပါသည်။
- မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် ပညာသင်ကြားခွင့်ရရှိခြင်းကြောင့် ကျောင်းနေအရွယ် တိုင်းရင်းသား ခလေးသူငယ်များ ပညာသင်ယူရာတွင် များစွာအထောက်အကူဖြစ်ရပါသည်။ မိခင်ဘာသာစကား မဟုတ်သော သူတို့နားမလွယ်သော အခြားဘာသာစကားများဖြင့် ပညာကိုသင်ယူရခြင်းထက်၊ မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် သင်ယူခွင့်ရရှိခြင်းသည် ကလေးများ၏ စိတ်ဖိစီးမှုကို များစွာ လျော့ကျစေသောကြောင့် မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် ပညာသင်ကြားရေးကို အားပေးစေလိုပါသည်။

- နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ပညာရေးဥပဒေတွင် တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားသင်ကြားမှုကို ထည့်သွင်းထားသည့်အတွက် ဝမ်းမြောက်စွာ ကြိုဆိုပါသည်။ လက်ရှိမူလတန်း အဆင့်၌ သင်ကြားနေရာမှ လယ်တန်း၊ အထက်တန်းနှင့် အဆင့်မြင့်တန်းများအထိ ဆက်လက်တိုးချဲ့ကာ သင်ကြားပေးပါရန် တိုက်တွန်းပါသည်။
- တိုင်းရင်းသားဘာသာစကား သင်ကြားပေးသော ဆရာ၊ ဆရာမများ၏ စာပေသင်ကြားသည့် အရည်အသွေးကို မြှင့်တင်ပေးရန် ပညာရေးကောလိပ်များနှင့် ပညာရေးတက္ကသိုလ်များတွင် တိုင်းရင်းသားစာပေပညာဌာနကို ထားပေးပါရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။
- မိခင်ဘာသာစကားနှင့်စာပေကို တတ်မြောက်စေရန် ကျွမ်းကျင်စွာ သင်ကြားနိုင်သော ဆရာ၊ ဆရာမများကို စနစ်တကျ ရွေးချယ်မွေးထုတ်ရန်နှင့် အရည်အသွေးမြှင့်တင်ပေးပါရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။
- တိုင်းရင်းသားများ၏ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းတို့နှင့် ကိုက်ညီသော သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ ဖြစ်ပေါ်လာစေရေးအတွက် လုံလောက်သော ဘဏ္ဍငွေကို စီမံချထားပေးရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

CSO Forum Reflection, Assessment and Planning

06-07 February 2020

PARAR Indonesian Ethical Store, Jakarta, Indonesia

Femy Pinto, the Executive Director of NTFP EP Asia, explained that this is the modified CSO Forum for 2020 which is the 9th CSO Forum. It is the most critical meeting since it is leading to the end of the core support for the CSO Forum and the take off point for the future of the CSO Forum. Many Representatives from Different CSO from Different South East Asia Countries joined the meeting.

The general objectives of the Forum is to share the key messages from the experiences on the ground related to social forestry which is a broad concept of engagement and involvement of local and indigenous communities on matters related to forestry management which includes tenure rights, the issues needed to be overcome through collaboration between the CSOs, the government, and the concessions. The detail objectives of The two days meeting are to reflect, assess and plan the succeeding steps/action of the CSO Forum beyond 2020 which aims to

- Assess and analyze the impact of CSO Forum work on governance, forest tenure and access rights, safeguards, and community economy and livelihood at the country and regional level
- Develop a theory of change of the Forum for future partnerships, collaboration and resource mobilization and overall sustainability of the network
- Plan and formulate an intervention strategy for a meaningful representation in the ASFCC closing event.

Situational Analysis of Social Forestry in ASEAN

Community Economy and Livelihood

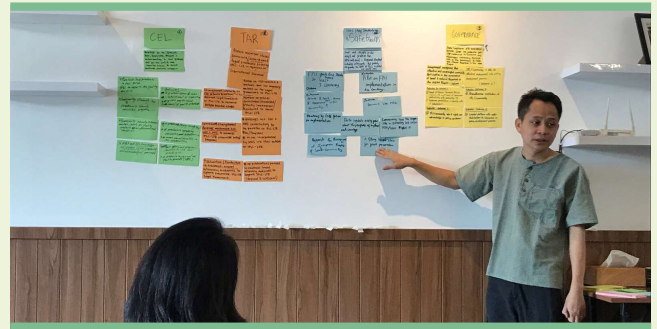
- The empowerment of the Community to the Government for the tenure rights is needed.
- Exceptional Tax for NTFP has to be endorsed by CSO, to TWG-FR.
- There is a lack of marketing system.
- Establishing Forest park in community territories.
- Resources allocation and sharing is essential for the livelihood.
- Technically adaptation to the climate change for the Market of agriculture product.
- Contract farming
- To increase Product capacity and offer alternative job as well as activities.
- Accessible to the Market is fundamental.
- There is less support of private sector for CF/SF commodities and products.
- Business vs subsistence
- To Support in building partnership with communities: insurance, taxation
- There is no participation and promoting green products by CSO because of lacking the concept.
- Smallholder business have to be shut down since legal timber trade are promoted.
- Social forestry program running slow to recognize the area that communities manage.
- To have linkages between community producers and markets.
- To keep supporting for programs which is trying to eradicate poverty of the community.
- To support local and community product as well as promoting and marketing for it.
- To initiate Ecotourism promotional activities in Social Forestry area.

Governance

- To be Cooperative and collaborative
- To possess of the reality of networking
- Community people can manage their forest and land by their own way
- Token participation
- Ineffective participation or unreached voice of community for the policy
- Enough capacity building for the knowledge transfer and funding transfer
- New law and policy is opportunity for CSO for example, National land use policy, BCPA law, Forest law, REDD+, etc
- Forest management system already in place but lack of exercising in CAM
- Lack of coordination or differing agendas of ministries reduces effectiveness of social forestry on the ground
- Best practices in forest governance are to be raised with awareness
- Exchange visit is crucially important for CSO
- From the social forestry, practices will be integrated within the province level

Tenure and Access Rights

- There are misunderstanding from government and private sector (eg. National Park announcement)
- SDG have not fully implemented
- Special Economic Zone, One belt become serious issues for this topics.
- There has to be involvement of private sector to manage CF/SF together with community “forestry partnership”
- There is Unbalanced land allocation in supporting Community Forestry and Social Forestry.
- Lack of the right to access resources
- Indigenous Peoples are not recognized.
- Insufficient policy framework for SF in Cambodia and CSO has no more funding to support
- Lacking of recognition for the role of CSOs
- The situation of ethnic minority is mentioned on the new law on forest protection – Vietnam
- Village funds on SF: 1.1 Trillion IDR for SF activities – Indonesia
- Difficulty to meet social forestry target in Indonesia

Safeguards

- FPIC is manipulated by agencies/business
- Support FA in conduct: CF land registration in Cambodia
- Legitimacy/registration against active citizens
- Profit sharing and community ownership of company shares
- Selective investments
- Social forestry program is opportunity for communities to access the forest and managed it for their income. But the process is not easy and need collaboration with many stakeholders
- “Green water and mountains are silver and gold” which is the saying of Chinese President, Xi Jinping becomes a serious concern.
- FPIC are to be carried out systematically.
- Having not well enough survey and research
- Following on community protocols
- Taxation policy
- Investment guidance
- Capacity building on forestry governance legality framework
- CSOs involving to the safeguard policies on REDD+ program

Others

- IPs are divided
- SDG have not fully implemented
- CSO role is very important that is building bridge with community and government and also with private sector.
- Divided according to the politics.
- Capacity of community to manage social forestry must be increased.
- Commitment of DPs, government and private sector are necessarily important.
- There has to be support for the funding.
- The policies cannot be implemented due to incompetence of the officer or the program.

Draft of CSO Forum Theory of Change

The Improved Vision of CSO Forum Jakarta 2020

“Empowered and resilient indigenous and local communities in forest landscape in ASEAN with secured equal rights and well-being through an institutionalized CSO platform working towards recognition and promotion of indigenous knowledge and local wisdom, tenure and access rights, community economy and livelihood, international and regional standards and safeguards, and inclusive governance mechanisms.”

1. Community, Economy and Livelihood(CEL)

- Market to be ethical, fair, responsible, tolerant and understanding to local producers and for the government to have supporting policies to forest landscape products enterprise

Outcome

- Capacities and network of community forestry enterprises, micro-small- medium enterprises, local producers on negotiation, strategic and value-based economic, business development and marketing are strengthened.
- Community capacities to produce, add value, and maintain supply and quality of products as demand and standards are strengthened.
- Community- friendly tax or producers- friendly subsidies in place.
- ABS and indigenous peoples knowledge and wisdom (intellectual property rights IPR) are acknowledged, respected, and promoted

2. Tenure and Access Rights(TAR)

- ASEAN member states formulate / amend legal framework favoring indigenous peoples and local communities (IPLC) and land territory resources (LTR) in reference to International standards.

Outcome

- Capacity of CSO network and partners on the different legal framework on IPLC – LTR to influence ASEAN Member States is strengthened.

- Dialogue mechanism between CSO and ASEAN Member States to promote IPLC–LTR favorable policy / programs established
- Publication /evidence-based advocacy materials to support favorable IPLC– LTR legal framework are produced

3. International Regional Standards and Safeguards(IRSS)

- Government and private sector adopt and practice the International and Regional Standard including safeguards in ASEAN country level.

Outcome

- Capacity of CSOs on ISS specific to UNDRIP, FPIC And responsible investments are strengthened.
- FPIC in REDD+, social forestry, and investment policies and programs on forest landscapes are adopted.
- Assessment and monitoring of application of ISS (eg. FPIC) at the country level is conducted by CSO Forum.

4. Governance

- State legislative and executive actors adapt and execute policies conducive to effective and meaningful community participation in the governance of forest and natural resource in the ASEAN Region.

Outcome

- Representation and participation of IPLCs and CSOs in governance bodies of social forestry in ASEAN is increased.
- Strategic, collective inputs of CSOs and IPLCs are included and incorporated in relevant policies and guidelines in ASEAN.

For the closing event, there was a Discussion on developing a publication from the assessment workshop, opportunities in the coming months and for CSO Forum of ASFCC final event to be held in Cambodia, 2020 June 26 to 27.

CSO Forum Reflection, Assessment and Planning

ဝါးပင်အရိပ်အေးမြမြ

လေးဒီ (ဂေဘားသူ)

လေပြေကလေး ကိုက်ခက်လာ
လေတိုက်သံလေး ဘယ်ကလာ
ဟိုဟိုဒီဒီ ရှာကြည့်ရင်း
ဝါးပင်လေးများ လှုပ်ရှားရင်း။

တောတောင်ရေမြေ အလှဆောင်
ဝါးပင်အလှ ရှေ့ပြေးဆောင်
လေညှင်းဒဏ်ကို အံတုလျက်
ဝါးပင်အလှ ရှေ့ဆောင်လျက်။

ဥတုသုံးပါး သူမရွေး
လေပြေလေညှင်း တရွေးရွေး
ရွှေ့နံနက်ခင်း ဝါးအလှ
မိုးသောက်ညနေခင်းထိလှ

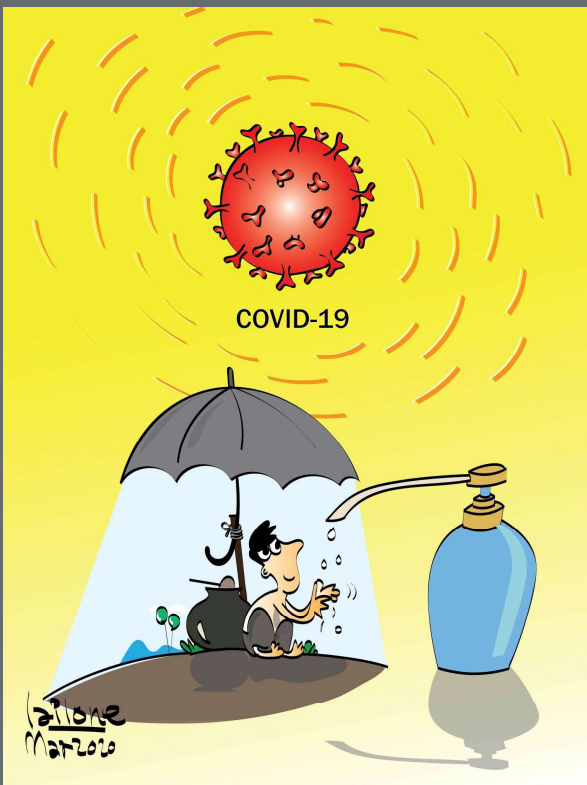
ခွတ်မယ်ရှင်းမယ် ဒီဝါးရုံ
ပြုလုပ်ဆောက်မယ် တူစက်ရုံ
တစ်ခါသုံးပြီး အနတ္တ
ဝါးတူလေးရယ် အနတ္တ။

အေးမြမှုကို သယ်ဆောင်လာ
ရင်ယံတိုးလို့ ပေ့ရမ်းလာ
နွေရာသီရောက် အလိုကျ
လူတိုင်းသဘောကျ။

အစိမ်းရောင်မှ အဝါရောင်
မှေးမိန့်သွားမှာ ဒီတောတောင်
တောတောင်အလှ ဝါးပင်က
ဝါးပင်ညီညီ တူတူက။

ကျေးငှက်လိပ်ပြာ နားခိုလာ
သွားလာသူပါ နားခိုလာ
မိုးဦးကျပြီး မျှစ်တွေပေါက်
ဝါးပွားများပြီ သဘောပေါက်။

ဝါးပင်အလှ ထိန်းသိမ်းစို့
လူတိုင်းပါဝင် ထိန်းသိမ်းစို့
အေးမြမှုကို ခံယူကြ
ဝါးပင်အရိပ် အေးမြမြ။

ပွင့် (ရိုးရှင်းကျင့်မြင့်တင်ရေးအဖွဲ့)၏ လှုပ်ရှားမှုပုံရိပ်များ

၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၉ရက်နေ့မှ ၁၀ရက်နေ့အထိ ပွင့်-ရိုးရှင်းကျင့်မြင့်တင်ရေးအဖွဲ့ ရုံးသူရုံးသားများမှ ဇလတာ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းပြန်လည်သုံးသပ်ဆွေးနွေးခြင်း အစီအစဉ်အား ရန်ကုန်မြို့ရှိ လူငယ်အသိုက်အဝန်းခန်းမတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၃ရက်နေ့တွင် နေပြည်တော်ရှိ သစ်တောဌာန၌ ကျင်းပသော ဆယ်ကြိမ်မြောက် ရက်ဒီအပေါင်း အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့အစည်းအဝေးအား ပွင့်အဖွဲ့မှ သွားရောက်ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

ရန်ကုန်မြို့ရှိ မြန်မာ့သစ်တောအဖွဲ့အစည်းမှ မြန်မာနိုင်ငံအဆင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာ ကိုယ်စားပြုရွေးချယ်ခြင်းအစီအစဉ်အား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၅ရက်တွင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ပွင့်အဖွဲ့မှ တက်ရောက်ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများနှင့်ပတ်သတ်၍ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး ဒုတိယအကြိမ်အား နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအသင်းမှ ဇန်နဝါရီလ ၂၂ရက်နေ့ ၂၀၂၀ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ ကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း၏ သင်တန်းခန်းမတွင်ပြုလုပ်ခဲ့ရာ ပွင့်အဖွဲ့မှ တက်ရောက်ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

အစွဲအစားရအဖွဲ့မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများမှ အမျိုးသမီး စိတ်ဓာတ်အားအင်နှင့်ပတ်သက်သော တင်ပြချက်အား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၇ရက်နေ့တွင်ရန်ကုန်မြို့ရှိအစွဲအေးသံရုံးတွင်ကျင်းပဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ပွင့်အဖွဲ့မှ တက်ရောက်ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၈ရက်နေ့၌ ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ လျှပ်စစ်စွမ်းအင်များ ထိရောက်မှုလုံခြုံစွာ တိုးတက်ရရှိရေး လုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှင့် စပ်လျဉ်းကာ ချပြဆွေးနွေးသည့် အစည်းအဝေးပွဲအား ရန်ကုန်မြို့၊ ဆူးလေ Square အတွင်းရှိ၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်ရုံးခွဲတွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ရာ ပွင့်အဖွဲ့နှင့် ၎င်း၏ စီမံကိန်းဒေသမှ ဌာနတိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တစ်ဦးတို့ ပါဝင်တက်ရောက်ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

ပွိုင့်အဖွဲ့မှ ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်နှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများတို့နှင့်အတူတကွ မိမိတို့၏ အနာဂတ်စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းဆွေးနွေးသည့် အစီအစဉ်အခမ်းအနားအား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၉ရက်နေ့၌ ရန်ကုန်မြို့ရှိ လူငယ်အသိုက်အဝန်းခန်းမတွင် ကျင်းပဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

ပွိုင့်မှ အသေးစားရန်ပုံငွေထောက်ပံ့မှုဖြင့် ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ်၊ တာချီလိတ်မြို့နယ်အတွင်းရှိ မိုင်းကိုးကျေးရွာအုပ်စု၌နေထိုင်ကြသော ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ မြေယာအရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဥပဒေအခွင့်အရေးအကာအကွယ်အား သိရှိနားလည်ရန် ဒေသခံလူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းမှ ဦးဆောင်ကာ အသိပညာပေးဆွေးနွေးမှုအစီအစဉ်အား ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

ပွိုင့်၏ စီမံကိန်းဒေသမှ အရှိချင်းဌာနေတိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်အမျိုးသမီးတစ်ဦး ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ရက်နေ့၌ ပြည်မြို့နယ်၊ ကမ်းနားလမ်းရှိ ဧရာဝတီဟော်တယ်တွင် ဒီဇီဘီသတင်းဌာနမှ ကျင်းပပြုလုပ်သော “သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းအားမည်သို့ကာကွယ်ကြမည်နည်း” ဟူသောခေါင်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် ဆွေးနွေးပွဲစကားပိုင်းတွင် တက်ရောက်ပါဝင်ပြောဆိုဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

ယာဉ်အန္တရာယ်ကာကွယ်ရေးမောင်းနှင်မှုသင်တန်းအား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၄ရက်နေ့မှ ၅ရက်နေ့အထိ ရန်ကုန်တိုင်း၊ အင်းစိန်မြို့နယ်၊ အရှေ့ကြို့ကုန်းရပ်ကွက်ရှိ လူငယ်အသိုက်အဝန်းခန်းမတွင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ပွိုင့်အဖွဲ့နှင့် ပွိုင့်၏မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများမှ တက်ရောက်ပါဝင်ခဲ့ကြပါသည်။

၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၄ရက်နေ့မှ ၅ရက်နေ့အထိ နေပြည်တော်ရှိ မြန်မာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကွန်ဗန်းရှင်းဗဟိုဌာန-၂ ခန်းမတွင် ကျင်းပဆောင်ရွက်သော ဆဌမအကြိမ် အစိမ်းရောင်စီးပွားရေး အစိမ်းရောင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဖိုရမ်သို့ ပွိုင့်အဖွဲ့မှ တက်ရောက်ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။

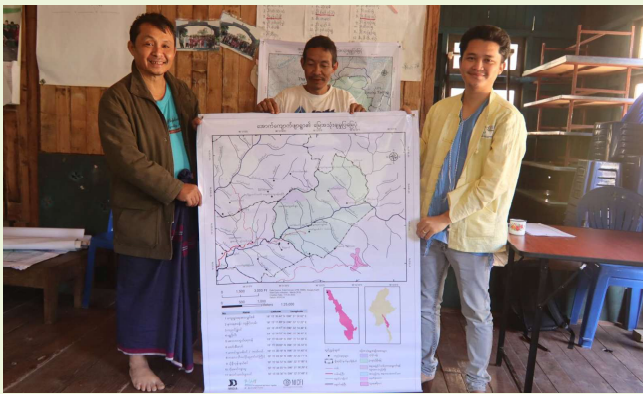
ပဲခူးတိုင်း၊ ပေါက်ခေါင်းမြို့နယ်အတွင်းရှိ ကြိမ်ချောင်း၊ ချောင်းဖျား ကျေးရွာများတွင် ပွိုင့်အဖွဲ့မှ လူထုအခြေပြု မြေပုံဖော်ထုတ်ရေးဆွဲပေးခြင်း အစီအစဉ်အား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ရက်နေ့မှ ၇ရက်နေ့အထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ ဂျာကာတာမြို့တွင် ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ရက်နေ့မှ ၈ရက်နေ့အထိ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သော လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်း ဖိုရမ်အား ပွင့်အဖွဲ့မှ တက်ရောက်ပါဝင်အားဖြည့်ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

မိမိကိုယ်ကိုယ်ကာကွယ်နေထိုင်ခြင်းနှင့် ခြိမ်းခြောက်မှုဘေးအန္တရာယ်များမှ လုံခြုံစိတ်ချစွာဆောင်ရွက်ခြင်း သင်တန်းအား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၁ရက်နေ့မှ ၁၃ရက်နေ့အထိ ရန်ကုန်တိုင်း၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ တော်ဝင်ရွှေရောင်ဇုမိုင်ဟော်တယ်တွင် ပွင့်၏အလှူရှင်မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းမှ ကူညီထောက်ပံ့ပေးမှုဖြင့် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ရက်နေ့မှ ၁၄ရက်နေ့အထိ ကရင်ပြည်နယ်၊ သံတောင်ကြီးမြို့နယ်၊ ပိန်းသီလာကျေးရွာတွင် ပွင့်အဖွဲ့မှ ကျခိုင်းကျေးရွာအုပ်စုအတွင်းရှိ ကျေးရွာအသီးသီး၏ မြေအသုံးချမှုမြေပုံများအား အပ်နှင်းပေးအပ်ပွဲကို ကျင်းပဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ဌာနေတိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အသိအမြင်ဖွင့်သင်တန်းအား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၇ရက်နေ့မှ ၁၈ရက်နေ့အထိ တနင်္သာရီတိုင်း၊ ဗြိတိမြို့နယ်ရှိ ဒေသခံ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများအတွက် ပွင့်အဖွဲ့မှ သွားရောက်သင်ကြားပို့ချပေးခဲ့ပါသည်။

ပွင့်၏ ငါးနှစ်တာစီမံကိန်းဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲအား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ရှိ တော်ဝင်ရွှေရောင်ဇုမိုင်ဟော်တယ်တွင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၁ရက်နေ့၌ ကျရောက်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာမိခင်ဘာသာစကားနေ့ အခမ်းအနားအား ရန်ကုန်တိုင်း၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ ဂန္ဓမာ ခန်းမကြီးတွင် ဘာသာစကားနှင့်လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့မှ ဦးစီးကျင်းပဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ပွင့်အဖွဲ့မှ တက်ရောက်ပါဝင်အားဖြည့်ပေးခဲ့ပါသည်။

ဌာနေတိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးနှင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ၏ လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေ ပုံမှန်သုံးသပ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဆိုင်ရာ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ အား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ရက်မှ ၂၆ရက်နေ့အထိ ရန်ကုန်တိုင်း၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ တော်ဝင်ရွှေရောင်ဇုန်တော်တယ်တွင် ချင်းလူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းမှ ဦးဆောင်ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ရာ ပွင့်အဖွဲ့မှ ပါဝင် ကူညီအားဖြည့်ပေးခဲ့ပါသည်။

၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ရက်နေ့မှ ၂၆ရက်နေ့အထိ အင်ဒိုနီးရှား နိုင်ငံ၊ ဘာလီမြို့တွင် အာရှဌာနေတိုင်းရင်းသားများအဖွဲ့အစည်းမှ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ကောင်စီ အစည်းအဝေးကို ကျင်းပဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ပွင့်အဖွဲ့မှ တက်ရောက်ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအာဆီယံဆိုင်ရာ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအလုပ် အဖွဲ့၊ အမျိုးသားအဆင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ တွေ့ဆုံဆွေးနွေး ပွဲအား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၈ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ရှိ Central ဟော်တယ်တွင်ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ရာ ပွင့်အဖွဲ့မှ တက်ရောက်ဆွေးနွေးပါ ဝင်ခဲ့ပါသည်။

ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ဆွေးနွေးသော အစည်းအဝေးပွဲအား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၅ရက်နေ့မှ ၂၆ရက်နေ့အထိ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ ဘာလီမြို့တွင် ကျင်းပဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ပွင့်အဖွဲ့မှ သွားရောက်ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

၂၀၂၀ခုနှစ်၊ မတ်လ ၅ရက်နေ့မှ ၆ရက်နေ့အထိ ပဲခူးတိုင်း၊ ပေါက်ခေါင်း မြို့နယ်၊ ကြိမ်ချောင်းကျေးရွာ၌ ပွင့်အဖွဲ့မှ ကြိမ်ချောင်းချောင်းဖျားကျေး ရွာတို့၏ မြေအသုံးချမှုမြေပုံ ပေးအပ်ချီးမြှင့်သည့်ပွဲအား သွားရောက်ပြု လုပ်ခဲ့ပါသည်။

ပွင့်အဖွဲ့မှ ဌာနေတိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးနှင့် သစ်တောထိန်းသိမ်းခြင်း ဆိုင်ရာ အသိအမြင်ဖွင့်သင်တန်းအား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ မတ်လ ၅ရက်နေ့မှ ၆ရက်နေ့အထိ မကွေးမြို့၊ City Star ဟော်တယ်တွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ ပါသည်။

ဌာနေတိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများအဖွဲ့ နှင့်ပက်သက်သော စစ်တမ်းကောက်ယူမှုအစီအစဉ်အား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ မတ်လ ၉ရက်နေ့မှ ၁၃ရက်နေ့အထိ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းရှိ စီမံကိန်းဒေသများတွင်သွားရောက်ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

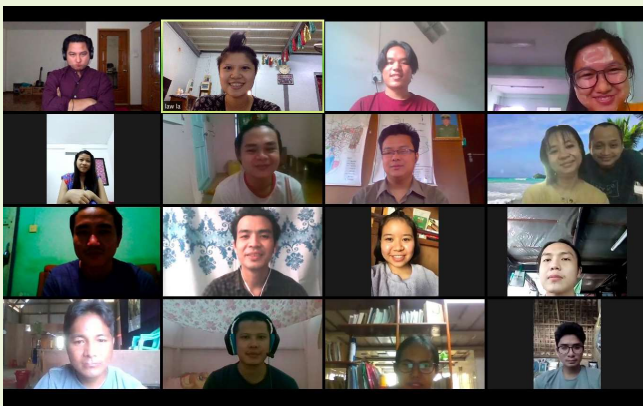
ပွိုင့်အဖွဲ့မှ လူထုအခြေပြုမြေပုံရေးဆွဲခြင်း၊ ကုလသမဂ္ဂမှ ထုတ်ပြန်ကြေညာထားသောဌာနေတိုင်းရင်းသားဆိုင်ရာအခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းနှင့် လွတ်လပ်သော ကြိုတင် အသိပေးတိုင်ပင်မှုနှင့် လူထုသဘောထားရယူခြင်း စသည့်အကြောင်းအရာများနှင့်ပက်သက်သော အသိအမြင်ဖွင့်သင်တန်းအား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊မတ်လ ၁၁ရက်နေ့၌ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း၊ ရွာငံမြို့နယ်၊ ကျောက်တောကျေးရွာတွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၂၀ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၃ရက်နေ့၌ နေပြည်တော်ရှိ သစ်တောဌာနတွင် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အမျိုးသားအဆင့်လုပ်ငန်းအဖွဲ့၏ (၂၁)ကြိမ်မြောက် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးအား ကျင်းပဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ပွိုင့်အဖွဲ့မှ တက်ရောက်ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။

ပွိုင့်မှ အမျိုးသမီးများအား နည်းမျိုးစုံဖြင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပျောက်ရေးသဘောတူစာချုပ်နှင့်ပက်သက်သော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲသင်တန်းအား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၉ရက်နေ့မှ ၂၀ရက်နေ့အထိ ရန်ကုန်တိုင်း၊ အင်းစိန်မြို့နယ်၊ Grand Palace ဟော်တယ်တွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်းမှ ဒါရိုက်တာဖြစ်သူ ဆလိုင်းငွန်လျန်ဆန်မှ ပို့ချသင်ကြားပေးသော အွန်လိုင်းဖယ်ဒရယ်သင်တန်းအား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ မေလ ၁၂ရက်နေ့၌ Zoom ဆော့ဖ်ဝဲဖြင့် ပွိုင့်အဖွဲ့မှ တက်ရောက်ပါဝင်ခဲ့ကြပါသည်။

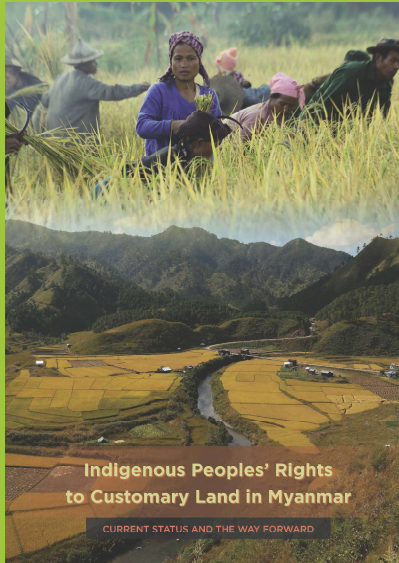

ကရင်နစ်ခြင်းခရစ်ယာန်ဆေးရုံမှ ဆေးရုံအုပ်ဖြစ်သူ ဒေါက်တာနော်ထူးကု ကလေးနှင့် ဒေါက်တာစောထွန်းလင်းတို့မှ ဦးဆောင်၍ ကိုဗစ်-၁၉ကူးစက်ရောဂါကာကွယ်ရေးနှင့်ပက်သက်သော သင်တန်းအား ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ မေလ ၂၈ရက်နေ့၌ အွန်လိုင်းဆော့ဖ်ဝဲ Zoom ဖြင့်သင်ကြားပို့ချခဲ့ရာ ပွိုင့်ရုံးသူရုံးသားများအားလုံး တက်ရောက်ပါဝင်ခဲ့ကြပါသည်။

ပွိုင့် (ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့)မှ ၂၀၂၀ခုနှစ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှုများ

အာဆီယံ ဆိုတာဘာလဲ။

Indigenous Peoples' Rights to Customary Land in Myanmar
CURRENT STATUS AND THE WAY FORWARD

Indigenous Peoples' Rights to Customary Land in Myanmar
(အင်္ဂလိပ် - မြန်မာ ဘာသာစကားဖြင့်)

မိဒေါ်တာ ဘာလဲ
What is CEDAW?

စီဒေါ်ဆိုတာဘာလဲ
(အင်္ဂလိပ် - မြန်မာ ဘာသာစကားဖြင့်)

အထွေထွေတိုက်တွန်းချက်အမှတ်စဉ် (၃၄)
ကျေးလက်နေအမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများ

အမျိုးသမီးများသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပျောက်ရေးတော်မူပါ

ကျေးလက်နေအမျိုးသမီးများ
အခွင့်အရေး

ဌာနေတိုင်းရင်းသူ၊ တိုင်းရင်းသားတို့၏
ရိုးရာဓလေ့သုံး မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး

ဌာနေတိုင်းရင်းသူ၊ တိုင်းရင်းသားတို့၏
ရိုးရာဓလေ့သုံး မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး

POINT
Promotion Of Indigenous and Nature Together
ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့

IWGIA
Indigenous World Governance Initiative

NICFI
Norway's International Climate and Forest Initiative

ပွိုင့် (ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့)

အမှတ် (၆၈၇)၊ ကြို့ကုန်း စလမ်း(တောင်)၊ အရှေ့ကြို့ကုန်း၊ အင်းစိန် - ရန်ကုန်။

ရုံးဖုန်း / ၀၉-၂၅၄ ၂၄၉ ၄၉၄

ဖေ့စ်ဘွတ်လိပ်စာ / <https://www.facebook.com/PromotionOfIndigenousandNatureTogether>

အင်တာနက်လိပ်စာ / www.pointmyanmar.org

အီးမေးလ် / point.org.mm@gmail.com